

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МИКОЛАЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ В.О. СУХОМЛИНСЬКОГО

Кафедра загальної та прикладної лінгвістики

**НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНИЙ КОМПЛЕКС
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ**

НЕЙРОЛІНГВІСТИКА ТА ПАТОПСИХОЛІНГВІСТИКА

Для напрямку 6.020303 Філологія (Прикладна лінгвістика)

Автор: Олексюк О.М.,
кандидат філологічних наук,

Затверджено на засіданні кафедри прикладної лінгвістики від «28» серпня 2017 р.
Затверджено на засіданні навчально-методичної комісії філологічного факультету
від «28» серпня 2017 р.

Затверджено на засіданні вченої ради філологічного факультету від «28» серпня 2017 р.

Миколаїв 2017

Витяг із ОПШ

Нейролінгвістика та патопсихолінгвістика

Навчальна дисципліна “Нейролінгвістика та патопсихолінгвістика” має на меті не лише всебічне ознайомлення з природою та особливостями мовленнєвого впливу, його структурою та складниками, а насамперед передбачає формування комплексного уявлення про феномен сугестії як гетерогенне явище, з’ясування статусу й типології його комунікативних виявів, усвідомлення найактуальніших складників впливу, ознайомлення із сучасними науковими напрямками, скерованими на дослідження НЛП, сугестії, та механізмами захисту від сугестогенної інформації.

Теоретичні аспекти курсу становитимуть підґрунтя для поліпшення загальної комунікативної майстерності студентів – майбутніх професійних комунікантів, оскільки його практична мета скерована на формування умінь і навичок емпатичної і водночас – коректної впливової комунікації, усвідомлення комплексного характеру впливу, систематизацію та лінгвістичну реконструкцію всього спектру сугестивних дискурсів, уміння застосовувати прийоми сугестії та виокремлювати відповідні деструктивні елементи вербальної й невербальної комунікації.

Витяг із ОКХ:

Бакалавр повинен знати:

- основні світоглядні теорії та концепції в галузі гуманітарних і соціально-економічних наук;
- етичні і правові норми, які регулюють відносини між людьми, ставлення людини до навколишнього середовища;
- еволюцію парадигм мовознавства XIX-XXI століть; мати уявлення про лінгвістику як особливу науку, що вивчає онтологію мови як системи знаків, її структуру та функціональну спрямованість; розуміти принципи співвідношення мови і суспільства, мови і культури, мови і релігії, мови та соціальних стратів; мати уявлення про мову як фактор об'єднання етносу, народу, нації;
- сучасні наукові методи лінгвістичних, зокрема соціолінгвістичних, психолінгвістичних, лексикографічних, семантичних, когнітивних досліджень;
- сутність мови як суспільного явища, її зв'язок з мисленням, культурою та суспільним розвитком народу; принципний зв'язок мови і світу; походження і розвиток мови, її рівні; основні одиниці мови і мовлення; функціональні властивості мови,
- особливості перекладацької діяльності; основні види перекладу;
- особливості ділового мовлення та ведення діловодства;
- особливості формування мовленнєвих умінь та навичок іноземною мовою;
- методичну характеристику основних видів мовленнєвої діяльності (аудіювання, читання, письма) на різних етапах навчання;
- основи лінійної алгебри; основи теорії імовірності; мати уявлення про принципи диференціального та інтегрального числення;
- принципи лінгвостатистичних обчислень;
- принципи будування алгоритмів при створенні лінгвістичного забезпечення для прикладних програм, що опрацьовують мовні дані;
- особливості комп'ютерної обробки інформації; мати уявлення про технічні та програмні засоби реалізації інформативних процесів;
- основні напрямки комп'ютерної лінгвістики.

Бакалавр повинен уміти:

використовуючи знання з гуманітарних та соціально-економічних наук,

- формувати власні оцінки, позиції щодо ставлення до минулого, сучасного і майбутнього України;
- творчо підходити до складних, суперечливих проблем сучасної соціальної дійсності;
- аналізувати сучасні проблеми розвитку суспільства;
- орієнтуватися в економічному середовищі, оцінювати стан і рівень макро- і мікроекономіки;
- застосовувати досягнення національної та світової культури у вирішенні своїх професійних та життєвих завдань;
- використовувати принципи історичного підходу для інтерпретації різних подій суспільного життя як минулого, так і теперішнього;

використовуючи знання з фундаментальних та професійно-орієнтованих дисциплін,

- володіти розвиненою культурою мислення, вміти ясно і логічно висловлювати свої думки як усно, так і письмово; володіти навичками наукової організації праці, бути обізнаним з можливостями і методами застосування комп'ютерної техніки у своїй професійній діяльності;
- бути спроможним самостійно опановувати нові знання, критично оцінювати набутий досвід з позицій останніх досягнень філологічної науки та соціальної практики; розуміти основні проблеми дисциплін, що визначають конкретну галузь діяльності;
- володіти чотирма видами мовленнєвої діяльності на базі достатнього обсягу знань з фонетики, граматики, лексики, орфографії, пунктуації та лінгвокраїнознавства;
- здійснювати фонологічний, лексикологічний, морфологічний та синтаксичний аналіз мовного матеріалу;
- аналізувати різні типи дискурсу/тексту;
- володіти навичками створення словникових статей; володіти сучасною мовознавчою термінологією та термінологією у сфері інформаційних технологій;

- перекладати, реферувати та анотувати державною та іноземною мовами різножанрові тексти;
- використовувати у роботі лінгвіста-прикладника довідкову літературу, різнотипні словники, електронні бази даних, системи інформаційного пошуку;
- використовувати технічні та програмні засоби реалізації інформативних процесів; будувати алгоритми для розробки прикладних програм, що опрацьовують мовні дані;
- володіти навичками комп'ютерної обробки інформації;
- вміти використовувати пакети прикладних програм.

Освітній рівень бакалавра з фаху “Прикладна лінгвістика” є базовим для продовження навчання за програмою підготовки фахівців з освітньо-кваліфікаційним рівнем “магістр”.

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МИКОЛАЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ В. О. СУХОМЛИНСЬКОГО
Кафедра загальної та прикладної лінгвістики

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор із науково-педагогічної
роботи _____

Н. І. Василькова

28 серпня 2017 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
НЕЙРОЛІНГВІСТИКА ТА ПАТОПСИХОЛІНГВІСТИКА

Ступінь «бакалавр»

Галузь знань 03 Гуманітарні науки

035 Філологія

Код та найменування спеціальності

035. 10 Прикладна лінгвістика

Предметна спеціалізація

Філологічний факультет

2017-2018 навчальний рік

Робоча програма навчальної дисципліни «Нейролінгвістика та патопсихолінгвістика» для студентів ОКР «бакалавр» за напрямом підготовки 03 Гуманітарні науки 035 Філологія 035.10 Прикладна лінгвістика

Розробник: Олексюк Олеся Миколаївна, доцент кафедри загальної та прикладної лінгвістики, кандидат філологічних наук _____
(Олексюк О. М.)

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри загальної та прикладної лінгвістики

Протокол № 1 від «28» серпня 2017 р.

Завідувач кафедри _____ (Коч Н. В.)

«28» серпня 2016 р.

1. Опис навчальної дисципліни

1.1. Денна форма навчання

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
		<i>денна форма навчання</i>
Кількість кредитів – 6	Галузь знань: 03 Гуманітарні науки	нормативна
	Спеціалізація: 035 Філологія 035.10 Прикладна лінгвістика	<i>Рік підготовки:</i> 3
Індивідуальне науково-дослідне завдання <u>реферат</u>		<i>Семестр</i> 1
Загальна кількість годин – 180	Освітньо-кваліфікаційний рівень: бакалавр	<i>Лекції</i> 20
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 3,9 самостійної роботи студента –		<i>Практичні, семінарські</i> 34
		<i>Самостійна робота</i> 126
		Вид контролю: екзамен

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної та індивідуальної роботи становить: для денної форми навчання – 30 год. – аудиторні заняття, 60 год. – самостійна робота (30%/70%).

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета курсу «Нейролінгвістика та патопсихолінгвістика» полягає в ознайомленні студентів із витоками, основними закономірностями та глибинною природою впливових потенцій мови, новітніми напрямками досліджень впливу та різними формами мовленнєвого впливу, що забезпечено висвітленням конкретних завдань курсу, які передбачають формування погляду на феномен впливу як комплексне динамічне явище; класифікацію основних знань і факторів, що формують вплив; ознайомлення зі специфікою та структурою мовленнєвого впливу, різноманітними методами його аналізу, а також зв'язками мовленнєвої сугестії з мовною маніпуляцією; усвідомлення прикладного характеру цієї науки тощо.

У рамках дисципліни передбачаються наступні **завдання**:

- ознайомитися з психологічним (ментальні стереотипи, метапрограми та ін.), нейрофізіологічним (міжпівкульна асиметрія), лінгвістичним (мовні сугестогени, Мілтон-модель та ін.), невербальним (міміка, жести. Проксеміка, гапліка та ін.) та загальносеміотичним (інформаційне структурування та ін.) підґрунтям феномену сугестії; усвідомлення впливової етики;
- з'ясувати впливові патерни мови та забезпечити себе від патогенних текстів;
- застосовувати у власній комунікативній діяльності відповідні впливові стратегії мовленнєвого та невербального спілкування;

В результаті вивчення даного курсу студент повинен

знати:

- основні поняття й терміни;
- типи, види, форми, моделі, структурні компоненти НЛП;
- природу впливових дискурсів;
- методи й прийоми досягнення позитивного результату впливової комунікації;

вміти:

- застосовувати на практиці отримані знання в конкретних ситуаціях НЛП;
- дотримуватись толерантного ставлення до інших культур та їх представників;
- володіти методологічними прийомами нейролінгвістики в різних сферах суспільного життя;
- вміти вести науковий пошук щодо дослідження проблем НЛП та патопсихолінгвістики;

– володіти методикою та навичками попередження й усунення патогенних впливів.

У результаті вивчення курсу студенти повинні засвоїти такі компетентності:

Фахові:

- уміти правильно використовувати впливові патерни мови;
- знати одиниці мови та правила їх поєднання;
- виявляти актуальні лінгвістичні, нейрофізіологічні, психологічні та інші складники впливових ефектів комунікації;
- орієнтуватися в методиках аналізу сугестогенних дискурсів;
- застосовувати у власній комунікативній діяльності відповідні впливові стратегії мовленнєвого та невербального спілкування;
- здійснювати комплексну оцінку тексту / дискурсу в аспекті його сугестивності;

3. Програма навчальної дисципліни

Кредит I. Витоки сугесії. Складники впливу. Основні категорії

Тема 1. Основні поняття і терміни. Сугестологія. Нейролінгвістика та сугестивна лінгвістика як новітня галузь гуманітарного знання. Міждисциплінарний характер курсу: зв'язок із психологією, логікою, соціологією, історією, філософією, когнітологією та іншими галузями гуманітарного знання. Нейролінгвістика та патопсихолінгвістика як наука про функціонування мовних знаків у зв'язку із суб'єктом мовлення (експліцитні та імпліцитні цілі висловлення, мовленнєві тактики та типи мовленнєвої поведінки, правила ведення бесіди (максими Грайса)); адресатом мовлення (інтерпретація висловлення, вплив повідомлення на адресанта, типи мовленнєвого реагування); відношеннями між комунікантами (форми мовленнєвого спілкування: бесіда, суперечка та ін., соціально-етикетний бік висловлення (форми звертання, стиль спілкування та ін.) та ситуацією (ситуативна зумовленість тематики та форми комунікації)). Б.Ф.Поршнев про формалізований характер прагмалінгвістики. Нейролінгвістика і теорія мовленнєвої діяльності. Нейролінгвістика і комунікативна лінгвістика (проблема розуміння (модулі оптимальної комунікації В.З.Дем'янкова); поняття про комунікативні девіації (неврахування особи адресата, порушення орієнтацій мовця на процес спілкування, деякі лексичні параметри). Нейролінгвістика і когнітивна лінгвістика, психолінгвістика. Нейролінгвістика і нейролінгвістичне програмування як новітня галузь гуманітарного знання (цілі і завдання НЛП).

Тема 2. Прикладні аспекти нейролінгвістики. Сугестія і магія. Сугестія в медицині. Чаклуни та шамани і знахарі. Сугестія як єдність вербальних (різноманітні замовляння) та невербальних (танець, дотик)

засобів. Апулей: «Дотиком, замовлянням й запахами можна так приспати людину, що вона звільнюється від своєї тілесної оболонки й повертається до чистої, божеської безсмертної природи».

Франс Месмер (XIX ст.) та складники сугестії (невербальне налаштування, загальна потайність (загально семіотична відповідність). Його негативне тлумачення ролі мовної сугестії. Абат Фаріа (XIX ст.) та його усвідомлення впливової сили мови (кілька слів можуть спричинити досягнення трасового стану). Англійський хірург Дж.Бред про роль зорової фіксації та верба ліки у здійсненні впливу. Праці В.Бехтерева про нейрофізіологічне підґрунтя впливу. З.Фройд про психологічні механізми впливу (редукція критичності сприйняття). Вплив як комплексна категорія.

Кредит 2. Тема 3. Нейрофізіологічне підґрунтя впливу. Поняття про міжпівкульну асиметрію. Функціональна роль правої півкулі головного мозку. Відмінність її функцій від функцій лівої півкулі: а)права півкуля відповідає за темброве забарвлення мовлення («музикальність» мовлення), ліва - за фонемне розрізнення мовлення без інтонаційного аналізу; б)права півкуля сприймає одночасну моментальну інформацію (симультанну), але здійснює глобальне, комплексне засвоєння аналізованої ситуації, утворюючи її цілісний образ (гештальт). Ліва півкуля відповідає за абстрактно-логічний аналіз розчленованої (дискретної) інформації; в)права півкуля виявляє індивідуальні особливості об'єктів і подій, активація правопівкульного сприйняття зумовлює зниження критичності сприйняття; г)права півкуля пов'язана з чуттєвою інформацією, перероблює неусвідомлювані фізіологічні сигнали; г)з правою півкулею пов'язані підсвідомі процеси, неусвідомлене запам'ятовування, з лівою – свідомість; д)з правою півкулею пов'язані негативні емоції, оскільки небезпечні ситуації вимагають швидкого й точного реагування; е)правопівкульне мислення не сприймає суперечностей. Дійсність як така не знає логічних суперечностей, бо вони виникають лише як результат взаємодії з нею людини; є)правопівкульне мислення характеризується образністю, емоційністю тощо.

Дослідження В.Бехтерева, І.Павлова, Р.Якобсона, А.Лурії, Т.Ахутіної (Рябової). Джеймс Вайкері – фундатор теорій «25-го кадру» та «сублімінальної реклами / кіно», що базується на особливостях підпорогового та надпорогового сприйняття людини та існуванні зовнішніх подразників, вплив яких на свідомість людини відбувається поза власне її усвідомленням, оскільки задіяні підсвідомі структури психіки.

Тема 4. Психологічне підґрунтя впливу. Основні постулати: 1)соціальна обумовленість людської психіки, її конструювання і програмування за посередництвом соціальних та інформаційних впливів; 2)істотна залежність психіки та поведінки людини від ситуативних (зовнішніх) факторів (ситуаціоністська парадигма соціальної психології); 3)істотний вплив моделювання та приклада на психіку й поведінку людини; 4)обмеженість психіки пересічної людини, що шкодить точному сприйняттю реальності та, з іншого боку, уможливорює вплив на поведінку, емоції та мислення поза свідомістю; 5)взаємододатковість різноманітних факторів впливу на психіку

людини; 6) суттєва питома вага соціально-психологічних автоматизмів (стереотипів) у свідомості людини, які зумовлюють маніпулятивний вплив; 7) ефект документалізму, який підсилює психологічний вплив відео-, аудіо- та текстової інформації; 8) моделювання віктимності (схильності стати жертвою) як вплив, що поглиблює культ насильства й агресивності тощо.

С.Г. Кара-Мурза про психологію впливу («Людині властива складна психіка, важливою частиною якої є уявлення. Воно розвинуте настільки, що людина живе одночасно у двох вимірах, у двох «реальностях» - справжній та уявлюваній. Уявлюваний світ більшою мірою (а в багатьох - і в першу чергу) визначає поведінку людини. Але він хиткий і поступливий, на нього можна впливати ззовні так, що людина і не помітить цього впливу»).

Кредит 3. Тема 5. Р. Чалдіні про психологічні механізми впливу: 1) принцип послідовності, у межах якого наголошено на стереотипній обумовленості дій людини (необхідність відчуття уналежнення до певної соціальної (національної, фахової та ін.) групи; 2) принцип взаємного обміну, орієнтований на дотримання етикетних, емпатичних норм людського спілкування, де «добро добром згадують»; 3) принцип соціального доказу, що засвідчує природність наслідування соціальних стереотипів (ми вважаємо свою поведінку правильною в даній ситуації, якщо часто бачимо інших людей, які поведуться в такий же спосіб); 4) принцип доброзичливості (нам подобаються люди, схожі на нас); 5) принцип авторитету (психологічна схильність до визнання суб'єктивної значущості авторитетних осіб чи символів, що супроводжують поняття авторитету як такого (різноманітні атрибути - одяга, автомобіль та ін.); 6) принцип дефіциту (люди здебільшого цінують те, що є менш досяжним).

Г.Ле Бон про вплив і масові стереотипи (а)гіпнотичний ефект, набутий перебуванням у масовому угрупованні, де свідомість зникає; б)актуалізація прихованих, соціально і суспільно знегативованих, позаконвенційних інстинктів особистості; в)масове спрощення колективних концептів: «Натовп знає тільки прості та межові почуття; будь-який кут зору, ідея чи вірування, нав'яне йому, натовп сприймає чи ж відкидає цілком і ставиться до них або як до абсолютних істин, або ж як до таких саме абсолютних помилок»).

Грузинська школа установки. Формування упередженого ставлення.

Тема 6. Структурування інформації. Г.С. Кара-Мурза про впливове інформаційне структурування: 1) наявність фабрикації фактів, унаслідок чого людина оперує сфальсифікованою картою реальності; 2) головна умова ефективного програмування мислення - контролювання «інформаційного раціону» людини, у межах якого можлива або повна інформаційна негачія, або ж, навпаки, фіксація виключно позитивних фактів; 3) наявність т.зв. білої, сірої та чорної, де «біла» - та, яка поширена і визнана джерелом та його офіційними представниками; «сіра» - не ідентифікує спеціально свої джерела; «чорна» - така, що походить від іншого джерела, ніж справжнє.

Регулярні тенденції структурування інформації: 1) анулюючі (вилучення з опису певної частини дійсної інформації); 2) фінгуючі (уведення до опису

ситуації фактів/персонажів, яких насправді там не було); 3) індефінітизуючі (заміна конкретних учасників/складників ситуації узагальненими описами, які збільшують її необ'єктивність). Кегль, колір та ін.

Б.Ф.Поршнев про необхідність дослідження впливу («Про навіювання написано багато праць, але. На жаль, переважно медичинських, що вкрай звужує кут зору. Загальна теорія мовлення, психолінгвістика. Психологія, фізіологія мовлення не приділяють сугестії істотної уваги, хоч можна вважати, що це і є центральною темою всієї науки про мовлення, мовленнєву діяльність, мову»).

Кредит 4. Специфіка і структура мовленнєвого впливу *Тема 7. Основні функції мови* (комунікативна, номінативна, мислеоформлювальна, когнітивна, експресивна, естетична, культурологічна, ідентифікаційна, міфологічна, комунікативна, інформаційна, фатична (контактовстановлювальна, волюнтативна (сугестивна) та ін. Р.Барт, О.О.Леонт'єв, Л.М.Мурзін, І.Ю.Черепанова про впливову функцію мови як провідну. Б.Ф.Поршнев про вплив («Біля витоків другої сигнальної системи перебуває не обмін інформацією, тобто не повідомлення чогось від одного до іншого, а особливий різновид впливу одного індивіда на дії іншого – особливе спілкування ще до додавання функції повідомлення»). Отець П.Флоренський про впливову силу слова («Слово магічне й містичне. Усвідомити. В чому магічність слова, позначає зрозуміти, як саме і чому через слово ми впливаємо на світ... Магічно сильне слово ...саме концентрує енергію духу»). В.фон Гумбольдт про мову як духовну енергію народу.

Тема 8. Л.М.Мурзін про наскрізну потенційну сугестивність мови. Сугестивно активні параметри мови (за Л.М.Мурзіним): 1) міфологічні й екстралінгвістичні характеристики культурологічного, етнографічного та ін. характеру; 2) характеристики тексту; 3) синтаксичні характеристики; 4) лексико-стилістичні та словотвірні характеристики; 5) граматичні характеристики; 6) просодичні (ритмічні) характеристики; 7) фоносемантичні параметри. І.Ю.Черепанова про лінгвістичні та екстралінгвальні рівні впливу та необхідність їх аналізу: фонологічний, просодичний, лексико-стилістичний, лексико-граматичний, морфолог-синтаксичний, текстовий рівень, екстралінгвальний рівень.

Поняття про сугестивний текст (СТ). Класифікація СТ за ступенем розповсюдження: 1) універсальні СТ (а) автотексти – замовляння, мантри; б) алотексти (молитви, гіпноз, аутотренінг); 2) індивідуальні СТ (проповіді, психотерапевтичний вплив). Класифікація СТ за спрямованістю впливу: 1) ауто-сугестивні (мантри, молитви); 2) гетеро-сугестивні (гіпноз, психотерапія, проповіді); 3) ауто-гетеро-сугестивні тексти (змішаний тип). Фідеїстичні СТ (замовляння, релігійні тексти та ін.).

Поняття про сугестивний дискурс (реклама, політичне мовлення, гіпноз).

Поняття про патогенний текст як такий, що завдає шкоди моральному та психічному здоров'ю окремої особи, нації, держави, людства (загроза національним, державним інтересам, моральним та екологічним нормам, правам і свободам людини тощо).

Екологічність впливу. Поняття про емпатичну комунікацію. Вплив і маніпулювання.

Кредит 5. Тема 9. Л.Журавльов як фундатор фоносемантики. Комп'ютерні програми «ВААЛ», «Діатон», «Словодел» та фонетико-лексичний аналіз текстів із метою визначення різноманітних психолінгвістичних характеристик. Їх наукове підґрунтя (розробки Ч.Осгуда (метод семантичного диференціалу), Г.Вежбицької (теорія «семантичних примітивів»: виокремлення дієслів ментальної дії *хотіти/ не хотіти, відчувати, думати, уявляти, сказати, становитися* та ін., субстантивів *я, ти, дещо, дехто* та *це*, які становлять набір стандартних категорій ВААЛу), В Шалака (на ґрунті теорії аналітичної психології К.Юнга та аналізу сновидінь З.Фройда дослідник розробив оригінальну методику оцінки агресивної та сексуальної спрямованості текстів), В.П.Беляніна (його теорія «психіатричного літературознавства» засвідчує наявність залежності між психологічними рисами автора, вербалізованими в тексті, та психологічними характеристиками людей, яким цей текст сподобається; виокремлення характеристик особистості автора і / або читача за п'ятьма психологічними шкалами: демонстративністю, депресивністю, паранояльністю, збуджуваністю, гіпертимністю та ін.), О.П.Журавльова (вчений додав до наявних двадцяти чотирьох біполярних шкал ще двадцять монополярних, які відбивають ступінь наближення аналізованого звука до поняття «великий» та ін.), теорії НЛП про модальне (каналне) забарвлення сприйняття. М.Димшиць про можливості програми ВААЛ («ВААЛ є найефективнішим там, де підпорогові реакції максимально наближені до грошей: у професійних спічрайтерів - укладачів текстів у галузі утворення іміджу та, як це не дивно, - у робітників кадрових агенцій. Останні... гідно оцінюють можливості ВААЛу як професійного інструменту. Так само вони використовують його як в аналізі кандидатів на вільні вакансії, досліджуючи тексти автобіографій та резюме, так і націлюючи ВААЛ проти своїх ВААЛ забезпечує оцінку ефективності агітаційних матеріалів, виступів та реклами, ступеня їхнього впливу на підсвідомість; укладання текстів із заданими параметрами емоційного впливу на потенційну аудиторію; підготовку документів, які містять елементи прихованого впливу; безконтактне вивчення психологічних особливостей людей за їхніми статтями, листами, виступами; генерацію нових слів - назв фірм та торгових марок; тонке налаштування матеріалу на цільову аудиторію...; налаштування щодо різних соціальних та професійних груп людей; оцінка рівня агресивності текстів; оцінка сексуальних характеристик текстів; оцінка рівня архетиповості текстів; визначення використаних у текстах метапрограм; оцінка звуко-кольорових характеристик текстів; оцінка ритмічних характеристик текстів; конструювання нових фоносемантичних шкал та їхнє підключення до системи; факторний аналіз даних тощо.

Параметри аналізу: фонетичне значення тексту, тип кодування (жорсткий, м'який), фонетичне значення окремого слова, співвідношення високих і низьких звуків, звуко-кольорові асоціації на текст, ритмічна характеристика тексту, збіг чистоти (світлого) в тексті з його змістовою кульмінацією.

О.Котлячков про стресогенну природу шипляче-свистячих звуків, характерних для певних фідейстичних контекстів.

І.Огієнко, Ю.Липа, П.Юркевич про впливову силу римованого слова. Я.Радевич-Виницький про впливову природу сонорних.

Кредит 6. Техніки та прийоми НЛП. Мілтон-модель впливу в НЛП.

Тема 10. Основні постулати НЛП. Р.Бендлер та Дж.Гріндер - фундатори НЛП як науки про оптимізацію спілкування, стратегії якої дають змогу 1)поліпшити особистісні взаємовідносини; 2)розвинути дар переконання; 3)перейти до позитивного світосприйняття; 4)підвищити рівень самооцінки; 5)подолати наслідки негативних переживань; 6)зосередитися на конкретних цілях і скерувати всі свої зусилля на їхнє досягнення; 7)творчо розв'язувати різні проблеми; 8)засвоїти позитивні моделі комунікації; 9)здійснювати запрограмовану корекцію комунікативної результативності тощо.

Основні постулати НЛП: мапа – не територія (фільтри сприйняття); життя і розум - системні процеси; свідомість і тіло - частини єдиної кібернетичної системи; суб'єктивний досвід визначено п'ятьма системами сприйняття (поняття про провідну репрезентативну систему); не буває поразок - є тільки зворотний зв'язок та ін.

Психолінгвістичне й лінгвокогнітивне підґрунтя НЛП: неадекватність мови як засобу відображення дійсності та досвіду людини; взаємозалежність і взаємовизначеність мови та психічних і/або мисленнєвих процесів; мова як варіативна інтерпретація дійсності (впливовий потенціал мови; детермінованість вибору мовного знака, що зумовлено внутрішніми настановами індивіда).

Мета програми (МП) як маркери особистісних скерувань та мотивацій, пріоритетів напрямів перцепції та інформаційного оброблення. МП і ментальність. Основні метапрограми: 1)екстернальна / інтернальна особистісна референція (зовнішні-внутрішні фактори поведінкової мотивації); 2)відцентрова / доцентрова мотивація діяльності; 3)зіставно-протиставний фокус порівнянь (узагальнення-деталізація у сприйняттєвих процесах); 4)структурування дійсності (речі, властивості, відношення); 5)суб'єктивні / об'єктивні пріоритети у процесах спілкування (процес-результат); 6)рівень активності (внутрішня-зовнішня мотивація діяльності) та ін.

Тема 11. Поняття про гіпноз. О.Геращенко, В.Кандиба, А.Кашпіровський, О.Куделін та ін. М.Еріксон. Змінені стани свідомості. Поняття про сугестогенні (гіпнотичний та аутогіпнотичний вплив, стан даунтайму), фармакогенні (застосування психоактивних препаратів), екзогенні (вплив екстремальних зовнішніх умов) стани.

М.Еріксон і його модель гіпнотичної комунікації. Етапи гіпнотичної комунікації: невербальне налаштування; вербальне налаштування (техніка 4+1, пароніми та омофони, синтаксична неправильність, специфічні види зв'язку елементів у реченні / повідомленні (полісиндетон, «коли X, то Y», «X викликає (змушує до появи) Y») як мовні засоби відволікання свідомості).

Прості техніки гіпнотичної індукції: 1)словесна синхронізація; 2) несловесна синхронізація і ведення; 3)накладання репрезентативних систем; 4)доступ до минулих станів трансу; 5)опис звичайних трансових ситуацій.

Розвинуті техніки гіпнотичної індукції: 1)важільні індукції (невербальні реакції); б)переривання патерна; в)перевантаження та ін.

Непрямі гіпнотичні патерни: 1)вмонтовані команди (приховані накази); 2)аналогове маркування; 3)розмовні постулати (отримання потрібної реакції без прямого прохання); 4)неоднозначність та ін.

Універсальні процеси мовного моделювання та їх лінгвістичні маркери.

Процеси упущення: номіналізації, неспецифічна лексика, судження, компаративно-суперлативні конструкції. Процеси узагальнення: універсальні квантифікатори, модальні оператори можливості / необхідності. Процеси викривлення: пресупозиції, комплексна еквівалентність, читання думок.

Тема 12. Роль репрезентативних систем у сугестивній комунікації.

Предикати. Синестезія каналів.

Тема 13. Техніки та прийоми НЛП. Якоріння та рефреймінг. Інкогруента поведінка реципієнта.

4. Структура навчальної дисципліни

4.1. Денна форма навчання

Назви кредитів і тем	Кількість годин					
	усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд.	ср
1	2	3	4	5	6	7
Кредит 1. Витоки сугестії. Складники впливу. Основні категорії						
Тема 1. Основні поняття і терміни.	14	2	2			10
Тема 2. Прикладні аспекти нейролінгвістики.	14	2	2			10
Кредит 2. Підгрунття впливу						
Тема 3. Нейрофізіологічне підгрунття впливу.	18	2	4			12
Тема 4. Психологічне підгрунття впливу. Невербаліка	18	2	4			12
Кредит 3. Структурування повідомлень						
Тема 5. Р.Чалдіні про психологічні механізми впливу.	14	2	2			10
Тема 6. Структурування інформації.	12		2			10
Кредит 4. Специфіка і структура мовленнєвого впливу						
Тема 7. Основні функції мови	12		2			10
Тема 8. Л.М.Мурзін про наскрізну потенційну сугестивність мови.	14	2	2			10
Кредит 5. Фоносемантичні особливості впливу						

Тема 9. Л.Журавльов як фундатор фоносемантики. Комп'ютерні програми «ВААЛ», «Діатон», «Словодел»	18	2	4			12
Кредит 6. Техніки та прийоми НЛП. Мілтон-модель впливу в НЛП.						
Тема 10. Основні постулати НЛП.	14	2	2			10
Тема 11. Поняття про гіпноз.	14	2	2			10
Тема 12. Роль репрезентативних систем у сугестивній комунікації.	2		2			
Тема 13. Техніки та прийоми НЛП.	16	2	4			10
Усього годин:	180	20	34			126

6.1. Теми практичних занять (для денної форми навчання)

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Тема 1. Основні поняття і терміни.	2
2.	Тема 2. Прикладні аспекти нейролінгвістики.	2
3.	Тема 3. Нейрофізіологічне підґрунтя впливу.	4
4.	Тема 4. Психологічне підґрунтя впливу. Невербаліка	4
5.	Тема 5. Р.Чалдіні про психологічні механізми впливу.	2
6.	Тема 6. Структурування інформації.	2
7.	Тема 7. Основні функції мови	2
8.	Тема 8. Л.М.Мурзін про наскрізну потенційну сугестивність мови.	2
9.	Тема 9. Л.Журавльов як фундатор фоносемантики. Комп'ютерні програми «ВААЛ», «Діатон», «Словодел»	4
10.	Тема 10. Основні постулати НЛП.	2
11.	Тема 11. Поняття про гіпноз.	2
12.	Тема 12. Роль репрезентативних систем у сугестивній комунікації.	2
13.	Тема 13. Техніки та прийоми НЛП.	4

Разом:	34
---------------	-----------

8.1. Самостійна робота (для денної форми навчання)

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Вплив як комплексна категорія	15
2	Поняття про міжпівкульну асиметрію.	10
3	Психологія впливу. Про вплив і масові стереотипи	20
4	Фонетико-лексичний аналіз текстів із метою визначення різноманітних психолінгвістичних характеристик.	20
5	Мета програми (МП) як маркери особистісних скерувань та мотивацій, пріоритетів напрямів перцепції та інформаційного оброблення.	20
6.	Розвинуті та рості техніки гіпнотичної індукції	15
7.	Універсальні процеси мовного моделювання та їх лінгвістичні маркери. Процеси упушення: номіналізації, неспецифічна лексика, судження, компаративно-суперлативні конструкції.	15
8.	Якоріння та рефреймінг. Інкогруента поведінка реципієнта.	11
Разом:		126 год

9. Індивідуальні завдання

1. Підготувати доповідь на одну з запропонованих тем.
2. Аналіз патогенних текстів В. Кашпіровського
3. Дібрати приклади патогенних дискурсів, скласти за аналогією свій текст з впливовою природою.
4. Проаналізувати рекламні ролики на вибір.
5. Дати сугестивну оцінку релігійному та політичному дискурсу.

10. Методи навчання

Бесіда, робота з навчально-науковою літературою, спостереження й аналіз лінгвістичних явищ, наочність, інтерактивні методи, проблемні методи (дослідницький, частково-пошуковий), вправи.

11. Методи контролю

Засоби діагностики успішності навчання – виконання комплексних рівневих контрольних робіт, перевірка якості індивідуальної та самостійної роботи, поточне тестування та оцінювання на практичних заняттях, фронтальне опитування, індивідуальне опитування.

12. Розподіл балів, які отримують студенти

Види і форми оцінювання	Сума балів
--------------------------------	-------------------

Практ зан.	Сам. роб.	ІНДЗ	КР1, КР 2, КР 3, КР 4	
17*10 б.=170	210 б.	60 б.	По 40 балів – усього 160 балів	600
Всього:				600

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Оцінка ECTS	Сума балів	За національною шкалою	
		Екзамен	Залік
A	90-100	5 (відмінно)	5 відм./зараховано
B	80-89	4 (добре)	4 добре/зараховано
C	65-79		4 добре/зараховано
D	55-64	3 (задовільно)	3 задов./зараховано
E	50-54		3 задов./зараховано
FX	35-49	2 (незадовільно)	Не зараховано

14. Рекомендована література

Базова

1. Бехтерев В.М. Внушение и его роль в общественной жизни. - М., 2001.
2. Леонтьев А.А. Язык. Речь. Речевая деятельность.- М.,1976.
3. Лурия А.Р. Язык и сознание. - Ростов-на-Дону, 1998.
4. Потебня А.А. Мысль и язык // Полное собрание трудов. Мысль и язык. - М., 1999.
5. Стернин И.А. Введение в речевое воздействие. – Воронеж, 2001.

6. Ткаченко О. Мова і національна ментальність (Спроба сучасного синтезу). – К., 2006.

Основна спеціальна

1. Бэндлер Р., Гриндер Д. Структура магии. - СПб., 1996.
2. Бэндлер Р., Гриндер Д. Трансформэйшн. - Сыктывкар, 1999.
3. Бэндлер Р., Гриндер Д. Шаблоны гипнотических техник Милтона Эриксона с точки зрения НЛП. - Симферополь, 1998.
4. Горелов И.Н. Невербальные компоненты коммуникации. - М., 1980.
5. Ковалевська Т.Ю. Комунікативні аспекти нейролінгвістичного програмування. – Одеса. 2001.
6. О'Коннор Дж., Сеймор Дж. Введение в НЛП. - Челябинск, 1997.
7. Пиз А. Язык телодвижений. - СПб., 1997.
8. Спивак Д.Л. Измененные состояния сознания: психология и лингвистика. – СПб., 2000.

Додаткова спеціальна

1. Аватар И. Кинесика // Dokument HTML. - [http:// www.avatar-world.narod.ru](http://www.avatar-world.narod.ru).
2. Альдер Х. НЛП: наука и искусство достижения совершенства. - Минск, 1998.
3. Бацевич Ф.С. Тоталітарний політичний дискурс: когнітивно-риторичні та комунікативно-мовні ознаки // Вісник Черкаського університету. Серія «Філологічні науки». - Черкаси, 2001. - Вип.24.
4. Дилтс Р. Моделирование с помощью НЛП. - СПб., 2000.
5. Дилтс Р. Фокусы языка. Изменение убеждений с помощью НЛП. - СПб., 2000.
6. Кандыба В.М. Триста техник глубокого гипноза: В 2 т. – СПб., 2001.
7. Коллингвуд Дж. Управление эмоциями с помощью НЛП // Dokument HTML. -<http://www.futra.aic.net.au/~slands/inspiritive>.
8. Ковалевська Т.Ю. Впливові домінанти рекламного дискурсу в аспекті нейролінгвістичного програмування // Записки з романо-германської філології. – Вип.20. – Одеса, 2008.

9. Ковалевська Т.Ю. Дослідницькі напрями нейролінгвістичного програмування: оглядовий аналіз // Вісник Одеського національного університету. – Т.12. – Вип.3. Філологія: мовознавство, 2007.
10. Ковалевська Т.Ю., Бронікова С.А. Основи ефективної комунікації: Навчальний посібник (Порадник управлінцеві на щодень). – Одеса, 2008.
11. Крейдлин Г.Е. Движение рук: касание и тактильное взаимодействие в коммуникации людей // Логический анализ языка. Языки динамического мира. - Дубна, 1999.
12. Куделин А.С., Геращенко А.В. Гипноз: практическое руководство. – Ростов н/Д., 2003.
13. Кутуза Н.В. Різновиди рекламного впливу: Методичні вказівки та завдання. – Одеса, 2007.
14. Олдер Г., Хэзер Б. NLP. Полное практическое руководство. - К., 2000.
15. Почепцов Г.Г. Имиджелогия. - М., К., 2000.
16. Пронников В.А., Ладанов И.Д. Язык мимик и жестов. - М., 1998.
17. Цветков Э. Психоника или программируемый человек. - СПб., 1998.
18. Черепанова И.Ю. «Ангельский огонь»: Красные PR России. – М., 2003.

Довідкова

1. Ахманова О.С. Словарь лингвистических терминов .- М., 1990.
2. Селіванова О. Сучасна лінгвістика: термінологічна енциклопедія. – Полтава, 2006.

15. Форма підсумкового контролю успішності навчання: екзамен

16. Засоби діагностики успішності навчання: усні та письмові відповіді на практичних заняттях, доповіді, виконання завдань самостійної роботи, тестування, підсумкова контрольна робота.

КОНЦЕПЦІЯ КУРСУ

Навчальна дисципліна “Нейролінгвістика та патопсихолінгвістика” викладається студентам третього курсу філологічного факультету спеціальності “прикладна лінгвістика” й має на меті не лише їх всебічне ознайомлення з природою та особливостями мовленнєвого впливу, його структурою та складниками, а насамперед передбачає формування комплексного уявлення про феномен сугестії як гетерогенне явище, з’ясування статусу й типології його комунікативних виявів, усвідомлення найактуальніших складників впливу, ознайомлення із сучасними науковими напрямками, скерованими на дослідження сугестії, та механізмами захисту від сугестогенної інформації. Теоретичні аспекти курсу становитимуть підґрунтя для поліпшення загальної комунікативної майстерності студентів – майбутніх професійних комунікантів, оскільки його практична мета скерована на формування умінь і навичок емпатичної і водночас – коректної впливової комунікації, усвідомлення комплексного характеру впливу, систематизацію та лінгвістичну реконструкцію всього спектру сугестивних дискурсів, уміння застосовувати прийоми сугестії та виокремлювати відповідні деструктивні елементи вербальної й невербальної комунікації. Питання, які розглядаються протягом курсу, також допомагатимуть орієнтуванню в новітніх вітчизняних та зарубіжних досягненнях цієї галузі мовознавства, що створюватиме надійну теоретичну базу для підвищення наукової обізнаності студентів, а також для використання набутих знань у побутовій та професійній практиці, увиразнюючи теоретико-прикладний характер дисципліни.

Прикладний характер курсу передбачає вивчення ґрунтовних теоретичних матеріалів, присвячених з’ясуванню комплексної природи впливу (у всьому спектрі вербальних та невербальних (у широкому сенсі) концептуальних складників), та їх практичне опрацювання й закріплення для усвідомлення глибинної проблематики цієї навчальної дисципліни. Проте комплексність курсу сугестивної лінгвістики, відсутність відповідних навчальних посібників та методичних розробок, труднощі, з якими стикаються студенти під час пошуку новітньої наукової літератури, а також загальна складність аналізованих протягом курсу проблем спонукали до укладання пропонованого методичного посібника, у межах якого розглянуто основну концептуальну проблематику сугестивної лінгвістики, проілюстровано її зв’язки з іншими галузями гуманітарного знання, виявлено специфіку та структуру мовленнєвого та екстралінгвального впливу, зв’язки феномену впливу з мисленнєвими та нейрофізіологічними процесами, продемонстровано найновітніші підходи до наукової кваліфікації сугестії, з’ясовано статус сугестивної лінгвістики в системі гуманітарних наук, деталізовано матеріал і методи дослідження цієї галузі знань, схарактеризовано найактуальніші складники сугестивних ефектів, акцентовано на впливовій природі загальних процесів комунікації і мови зокрема. Методичні вказівки скеровано на формування у студентів систематизованих знань у галузі впливового спілкування, практичних навичок його лінгвістичного аналізу й синтезу.

Загальна мета курсу «Нейролінгвістика та патопсихолінгвістика» полягає в ознайомленні студентів із витоками, основними закономірностями та глибинною природою впливових потенцій мови, новітніми напрямками досліджень впливу та різними формами мовленнєвого впливу, що забезпечено висвітленням конкретних завдань курсу, які передбачають формування погляду на феномен впливу як комплексне динамічне явище; класифікацію основних знань і факторів, що формують вплив; ознайомлення зі специфікою та структурою мовленнєвого впливу, різноманітними методами його аналізу, а також зв'язками мовленнєвої сугестії з мовною маніпуляцією; усвідомлення прикладного характеру цієї науки тощо.

Мета та завдання курсу «Нейролінгвістика та патопсихолінгвістика» (20 лекційних годин та 34 години практичних занять) скомпановані на формування таких умінь і навичок у студентів:

студенти повинні **знати**:

- фундаментальні нейрофізіологічні, психологічні та лінгвістичні фактори, що зумовлюють комплексну природу впливу;
- основні характеристики мовленнєвого впливу як специфічного складника комунікації;
- основні впливові стратегії мовленнєвого спілкування та фактори їх оптимізації;
- визначальні екстралінгвальні складники впливової комунікації (вербальні, паравербальні, проксемічні, гаптичні, нейрофізіологічні, психоментальні, інформаційно-структурні та ін.);
- основні наукові парадигми дослідження впливової комунікації;
- проблематику екологічності та деструктивності комунікативного впливу;
- відповідний термінологічний апарат;

студенти повинні **вміти**:

- виявляти актуальні лінгвістичні, нейрофізіологічні, психологічні та інші складники впливових ефектів комунікації;
- орієнтуватися в методиках аналізу сугестогенних дискурсів;
- застосовувати у власній комунікативній діяльності відповідні впливові стратегії мовленнєвого та невербального спілкування;
- здійснювати комплексну оцінку тексту / дискурсу в аспекті його сугестивності;
- ідентифікувати лексичні, граматичні та стилістичні зони впливу у мовленнєвих повідомленнях;
- використовувати стратегії захисту від некоректного впливу;
- дотримуватися норм емпатичної коректної комунікації.

АНОТОВАНИЙ ЛЕКЦІЙНИЙ КУРС

Кредит I. Витоки сугестії. Складники впливу. Основні категорії

Тема 1. Основні поняття і терміни. Сугестологія.

Нейролінгвістика та сугестивна лінгвістика як новітня галузь гуманітарного знання. Міждисциплінарний характер курсу: зв'язок із психологією, логікою, соціологією, історією, філософією, когнітологією та іншими галузями гуманітарного знання. Нейролінгвістика та патопсихолінгвістика як наука про функціонування мовних знаків у зв'язку із суб'єктом мовлення (експліцитні та імпліцитні цілі висловлення, мовленнєві тактики та типи мовленнєвої поведінки, правила ведення бесіди (максими Грайса)); адресатом мовлення (інтерпретація висловлення, вплив повідомлення на адресанта, типи мовленнєвого реагування); відношеннями між комунікантами (форми мовленнєвого спілкування: бесіда, суперечка та ін., соціально-етикетний бік висловлення (форми звертання, стиль спілкування та ін.) та ситуацією (ситуативна зумовленість тематики та форми комунікації). Б.Ф.Поршнев про формалізований характер прагмалінгвістики. Нейролінгвістика і теорія мовленнєвої діяльності. Нейролінгвістика і комунікативна лінгвістика (проблема розуміння (модулі оптимальної комунікації В.З.Дем'янкова); поняття про комунікативні девіації (неврахування особи адресата, порушення орієнтацій мовця на процес спілкування, деякі лексичні параметри). Нейролінгвістика і когнітивна лінгвістика, психолінгвістика. Нейролінгвістика і нейролінгвістичне програмування як новітня галузь гуманітарного знання (цілі і завдання НЛП).

Тема 2. Прикладні аспекти нейролінгвістики. Сугестія і магія.

Сугестія в медицині. Чаклуни та шамани і знахарі. Сугестія як єдність вербальних (різноманітні замовляння) та невербальних (танець, дотик) засобів. Апулей: «Дотиком, замовлянням й запахами можна так приспати людину, що вона звільнюється від своєї тілесної оболонки й повертається до чистої, божеської безсмертної природи».

Франс Месмер (XIX ст.) та складники сугестії (невербальне налаштування, загальна потайність (загально семіотична відповідність). Його негативне тлумачення ролі мовної сугестії. Абат Фаріа (XIX ст.) та його усвідомлення впливової сили мови (кілька слів можуть спричинити досягнення трасового стану). Англійський хірург Дж.Бред про роль зорової фіксації та верба ліки у здійсненні впливу. Праці В.Бехтерева про нейрофізіологічне підґрунтя впливу. З.Фройд про психологічні механізми впливу (редукція критичності сприйняття). Вплив як комплексна категорія.

Кредит 2. Тема 3. Нейрофізіологічне підґрунтя впливу. Поняття про міжпівкульну асиметрію. Функціональна роль правої півкулі головного мозку. Відмінність її функцій від функцій лівої півкулі: а)права півкуля відповідає за темброве забарвлення мовлення («музикальність» мовлення), ліва - за пофонемне розрізнення мовлення без інтонаційного аналізу; б)права півкуля сприймає одночасну моментальну інформацію (симультанну), але здійснює глобальне, комплексне засвоєння аналізованої ситуації, утворюючи її цілісний образ (гештальт). Ліва півкуля відповідає за абстрактно-логічний аналіз

розчленованої (дискретної) інформації; в)права півкуля виявляє індивідуальні особливості об'єктів і подій, активація правопівкульного сприйняття зумовлює зниження критичності сприйняття; г)права півкуля пов'язана з чуттєвою інформацією, перероблює неусвідомлювані фізіологічні сигнали; г)з правою півкулею пов'язані підсвідомі процеси, неусвідомлене запам'ятовування, з лівою – свідомість; д)з правою півкулею пов'язані негативні емоції, оскільки небезпечні ситуації вимагають швидкого й точного реагування; е)правопівкульне мислення не сприймає суперечностей. Дійсність як така не знає логічних суперечностей, бо вони виникають лише як результат взаємодії з нею людини; є)правопівкульне мислення характеризується образністю, емоційністю тощо.

Дослідження В.Бехтерева, І.Павлова, Р.Якобсона, А.Лурії, Т.Ахутіної (Рябової). Джеймс Вайкері – фундатор теорій «25-го кадру» та «сублімінальної реклами / кіно», що базується на особливостях підпорогового та надпорогового сприйняття людини та існуванні зовнішніх подразників, вплив яких на свідомість людини відбувається поза власне її усвідомленням, оскільки задіяні підсвідомі структури психіки.

Тема 4. Психологічне підґрунтя впливу. Основні постулати: 1)соціальна обумовленість людської психіки, її конструювання і програмування за посередництвом соціальних та інформаційних впливів; 2)істотна залежність психіки та поведінки людини від ситуативних (зовнішніх) факторів (ситуаціоністська парадигма соціальної психології); 3)істотний вплив моделювання та приклада на психіку й поведінку людини; 4)обмеженість психіки пересічної людини, що шкодить точному сприйняттю реальності та, з іншого боку, уможливорює вплив на поведінку, емоції та мислення поза свідомістю; 5)взаємододатковість різноманітних факторів впливу на психіку людини; 6)суттєва питома вага соціально-психологічних автоматизмів (стереотипів)у свідомості людини, які зумовлюють маніпулятивний вплив; 7)ефект документалізму, який підсилює психологічний вплив відео-, аудіо- та текстової інформації; 8)моделювання віктимності (схильності стати жертвою) як вплив, що поглиблює культ насильства й агресивності тощо.

С.Г.Кара-Мурза про психологію впливу («Людині властива складна психіка, важливою частиною якої є уявлення. Воно розвинуте настільки, що людина живе одночасно у двох вимірах, у двох «реальностях» - справжній та уявлюваній. Уявлюваний світ більшою мірою (а в багатьох - і в першу чергу) визначає поведінку людини. Але він хиткий і поступливий, на нього можна впливати ззовні так, що людина і не помітить цього впливу»).

Кредит 3. Тема 5. Р.Чалдіні про психологічні механізми впливу: 1)принцип послідовності, у межах якого наголошено на стереотипній обумовленості дій людини (необхідність відчуття уналежнення до певної соціальної (національної, фахової та ін.) групи; 2)принцип взаємного обміну, орієнтований на на дотримання етикетних, емпатичних норм людського спілкування, де «добро добром згадують»; 3)принцип соціального доказу, що засвідчує природність наслідування соціальних стереотипів (ми вважаємо свою поведінку правильною в даній ситуації, якщо часто бачимо інших людей,

які поводяться в такий же спосіб); 4) принцип доброзичливості (нам подобаються люди, схожі на нас); 5) принцип авторитету (психологічна схильність до визнання суб'єктивної значущості авторитетних осіб чи символів, що супроводжують поняття авторитету як такого (різноманітні атрибути - одяга, автомобіль та ін.); 6) принцип дефіциту (люди здебільшого цінують те, що є менш досяжним).

Г.Ле Бон про вплив і масові стереотипи (а)гіпнотичний ефект, набутий перебуванням у масовому угрупованні, де свідомо особистість зникає; б)актуалізація прихованих, соціально і суспільно знегативованих, позаконвенційних інстинктів особистості; в)масове спрощення колективних концептів: «Натовп знає тільки прості та межові почуття; будь-який кут зору, ідея чи вірування, нав'яне йому, натовп сприймає чи ж відкидає цілком і ставиться до них або як до абсолютних істин, або ж як до таких саме абсолютних помилок»).

Грузинська школа установки. Формування упередженого ставлення.

Тема 6. Структурування інформації. Г.С.Кара-Мурза про впливове інформаційне структурування: 1)наявність фабрикації фактів, унаслідок чого людина оперує сфальсифікованою картою реальності; 2)головна умова ефективного програмування мислення - контролювання «інформаційного раціону» людини, у межах якого можлива або повна інформаційна негачія, або ж, навпаки, фіксація виключно позитивних фактів; 3)наявність т.зв. білої, сірої та чорної, де «біла» - та, яка поширена і визнана джерелом та його офіційними представниками; «сіра» - не ідентифікує спеціально свої джерела; «чорна» - така, що походить від іншого джерела, ніж справжнє.

Регулярні тенденції структурування інформації: 1)анулюючі (вилучення з опису певної частини дійсної інформації); 2)фінгуючі (уведення до опису ситуації фактів/персонажів, яких насправді там не було); 3)індефінітизуючі (заміна конкретних учасників/складників ситуації узагальненими описами, які збільшують її необ'єктивність). Кегль, колір та ін.

Б.Ф.Поршнев про необхідність дослідження впливу («Про навіювання написано багато праць, але. На жаль, переважно медичинських, що вкрай звужує кут зору. Загальна теорія мовлення, психолінгвістика. Психологія, фізіологія мовлення не приділяють сугестії істотної уваги, хоч можна вважати, що це і є центральною темою всієї науки про мовлення, мовленнєву діяльність, мову»).

Кредит 4. Специфіка і структура мовленнєвого впливу **Тема 7. Основні функції мови** (комунікативна, номінативна, мислеоформлювальна, когнітивна, експресивна, естетична, культурологічна, ідентифікаційна, міфологічна, комунікативна, інформаційна, фатична (контактостановлювальна, волюнтативна (сугестивна) та ін. Р.Барт, О.О.Леонт'єв, Л.М.Мурзін, І.Ю.Черепанова про впливову функцію мови як провідну. Б.Ф.Поршнев про вплив («Біля витоків другої сигнальної системи перебуває не обмін інформацією, тобто не повідомлення чогось від одного до іншого, а особливий різновид впливу одного індивіда на дії іншого – особливе спілкування ще до додавання функції повідомлення»). Отець П.Флоренський

про впливову силу слова («Слово магічне й містичне. Усвідомити. В чому магічність слова, позначає зрозуміти, як саме і чому через слово ми впливаємо на світ... Магічно сильне слово ...саме концентрує енергію духу»). В.фон Гумбольдт про мову як духовну енергію народу.

Тема 8. Л.М.Мурзін про наскрізну потенційну сугестивність мови. Сугестивно активні параметри мови (за Л.М.Мурзіним): 1)міфологічні й екстралінгвістичні характеристики культурологічного, етнографічного та ін. характера; 2)характеристики текста; 3)синтаксичні характеристики; 4)лексико-стилістичні та словотвірні характеристики; 5)граматичні характеристики; 6)просодичні (ритмічні) характеристики; 7)фоносемантичні параметри. І.Ю.Черепанова про лінгвістичні та екстралінгвальні рівні впливу та необхідність їх аналізу: фонологічний, просодичний, лексико-стилістичний, лексико-граматичний, морфолог-синтаксичний, текстовий рівень, екстралінгвальний рівень.

Поняття про сугестивний текст (СТ). Класифікація СТ за ступенем розповсюдження: 1)універсальні СТ (а)автотексти – замовляння, мантри; б)алотексти (молитви, гіпноз, аутотренінг)); 2)індивідуальні СТ (проповіді, психотерапевтичний вплив). Класифікація СТ за спрямованістю впливу: 1)аутосугестивні (мантри, молитви); 2)гетеросугестивні (гіпноз, психотерапія, проповіді); 3)ауто-гетеросугестивні тексти (змішаний тип). Фідеїстичні СТ (замовляння, релігійні тексти та ін.).

Поняття про сугестивний дискурс (реклама, політичне мовлення, гіпноз).

Поняття про патогенний текст як такий, що завдає шкоди моральному та психічному здоров'ю окремої особи, нації, держави, людства (загроза національним, державним інтересам, моральним та екологічним нормам, правам і свободам людини тощо).

Екологічність впливу. Поняття про емпатичну комунікацію. Вплив і маніпулювання.

Кредит 5. Тема 9. Л.Журавльов як фундатор фоносемантики. Комп'ютерні програми «ВААЛ», «Діатон», «Словодел» та фонетико-лексичний аналіз текстів із метою визначення різноманітних психолінгвістичних характеристик. Їх наукове підґрунтя (розробки Ч.Осгуда (метод семантичного диференціалу), Г.Вежбицької (теорія «семантичних примітивів»: виокремлення дієслів ментальної дії *хотіти/ не хотіти, відчувати, думати, уявляти, сказати, становитися* та ін., субстантивів *я, ти, дещо, дехто* та *це*, які становлять набір стандартних категорій ВААЛу), В Шалака (на ґрунті теорії аналітичної психології К.Юнга та аналізу сновидінь З.Фройда дослідник розробив оригінальну методику оцінки агресивної та сексуальної спрямованості текстів), В.П.Беляніна (його теорія «психіатричного літературознавства» засвідчує наявність залежності між психологічними рисами автора, вербалізованими в тексті, та психологічними характеристиками людей, яким цей текст сподобається; виокремлення характеристик особистості автора і / або читача за п'ятьма психологічними шкалами: демонстративністю, депресивністю, паранояльністю, збуджуваністю, гіпертимністю та ін.), О.П.Журавльова (вчений додав до наявних двадцяти чотирьох біполярних шкал ще двадцять

монополярних, які відбивають ступінь наближення аналізованого звуку до поняття «великий» та ін.), теорії НЛП про модальне (канальне) забарвлення сприйняття. М.Димшиць про можливості програми ВААЛ («ВААЛ є найефективнішим там, де підпорогові реакції максимально наближені до грошей: у професійних спічрайтерів - укладачів текстів у галузі утворення іміджу та, як це не дивно, - у робітників кадрових агенцій. Останні... гідно оцінюють можливості ВААЛу як професійного інструменту. Так само вони використовують його як в аналізі кандидатів на вільні вакансії, досліджуючи тексти автобіографій та резюме, так і націлюючи ВААЛ проти своїх ВААЛ забезпечує оцінку ефективності агітаційних матеріалів, виступів та реклами, ступеня їхнього впливу на підсвідомість; укладання текстів із заданими параметрами емоційного впливу на потенційну аудиторію; підготовку документів, які містять елементи прихованого впливу; безконтактне вивчення психологічних особливостей людей за їхніми статтями, листами, виступами; генерацію нових слів - назв фірм та торгових марок; тонке налаштування матеріалу на цільову аудиторію...; налаштування щодо різних соціальних та професійних груп людей; оцінка рівня агресивності текстів; оцінка сексуальних характеристик текстів; оцінка рівня архетиповості текстів; визначення використаних у текстах метапрограм; оцінка звуко-кольорових характеристик текстів; оцінка ритмічних характеристик текстів; конструювання нових фоносемантичних шкал та їхнє підключення до системи; факторний аналіз даних тощо.

Параметри аналізу: фонетичне значення тексту, тип кодування (жорсткий, м'який), фонетичне значення окремого слова, співвідношення високих і низьких звуків, звуко-кольорові асоціації на текст, ритмічна характеристика тексту, збіг чистоти (світлого) в тексті з його змістовою кульмінацією.

О.Котлячков про стресогенну природу шипляче-свистячих звуків, характерних для певних фідеїстичних контекстів.

І.Огієнко, Ю.Липа, П.Юркевич про впливову силу римованого слова.

Я.Радевич-Виницький про впливову природу сонорних.

Кредит 6. Техніки та прийоми НЛП. Мілтон-модель впливу в НЛП.

Тема 10. Основні постулати НЛП. Р.Бендлер та Дж.Гріндер - фундатори НЛП як науки про оптимізацію спілкування, стратегії якої дають змогу 1)поліпшити особистісні взаємовідносини; 2)розвинути дар переконання; 3)перейти до позитивного світосприйняття; 4)підвищити рівень самооцінки; 5)подолати наслідки негативних переживань; 6)зосередитися на конкретних цілях і скерувати всі свої зусилля на їхнє досягнення; 7)творчо розв'язувати різні проблеми; 8)засвоїти позитивні моделі комунікації; 9)здійснювати запрограмовану корекцію комунікативної результативності тощо.

Основні постулати НЛП: мапа – не територія (фільтри сприйняття); життя і розум - системні процеси; свідомість і тіло - частини єдиної кібернетичної системи; суб'єктивний досвід визначено п'ятьма системами сприйняття (поняття про провідну репрезентативну систему); не буває поразок - є тільки зворотний зв'язок та ін.

Психолінгвістичне й лінгвокогнітивне підґрунтя НЛП: неадекватність мови як засобу відображення дійсності та досвіду людини; взаємозалежність і взаємозначеність мови та психічних і/або мисленнєвих процесів; мова як варіативна інтерпретація дійсності (впливовий потенціал мови; детермінованість вибору мовного знака, що зумовлено внутрішніми настановами індивіда).

Мета програми (МП) як маркери особистісних скерувань та мотивацій, пріоритетів напрямів перцепції та інформаційного оброблення. МП і ментальність. Основні метапрограми: 1) екстернальна / інтернальна особистісна референція (зовнішні-внутрішні фактори поведінкової мотивації); 2) відцентрова / доцентрова мотивація діяльності; 3) зіставно-протиставний фокус порівнянь (узагальнення-деталізація у сприйняттєвих процесах); 4) структурування дійсності (речі, властивості, відношення); 5) суб'єктивні / об'єктивні пріоритети у процесах спілкування (процес-результат); б) рівень активності (внутрішня-зовнішня мотивація діяльності) та ін.

Тема 11. Поняття про гіпноз. О.Геращенко, В.Кандиба, А.Кашпіровський, О.Куделін та ін. М.Еріксон. Змінені стани свідомості. Поняття про сугестогенні (гіпнотичний та аутогіпнотичний вплив, стан даунтайму), фармакогенні (застосування психоактивних препаратів), екзогенні (вплив екстремальних зовнішніх умов) стани.

М.Еріксон і його модель гіпнотичної комунікації. Етапи гіпнотичної комунікації: невербальне налаштування; вербальне налаштування (техніка 4+1, пароніми та омофони, синтаксична неправильність, специфічні види зв'язку елементів у реченні / повідомленні (полісиндетон, «коли X, то Y», «X викликає (змушує до появи) Y») як мовні засоби відволікання свідомості).

Прості техніки гіпнотичної індукції: 1) словесна синхронізація; 2) несловесна синхронізація і ведення; 3) накладання репрезентативних систем; 4) доступ до минулих станів трансу; 5) опис звичайних трансових ситуацій.

Розвинуті техніки гіпнотичної індукції: 1) важільні індукції (невербальні реакції); б) переривання патерна; в) перевантаження та ін.

Непрямі гіпнотичні патерни: 1) вмонтовані команди (приховані накази); 2) аналогове маркування; 3) розмовні постулати (отримання потрібної реакції без прямого прохання); 4) неоднозначність та ін.

Універсальні процеси мовного моделювання та їх лінгвістичні маркери. Процеси упущення: номіналізації, неспецифічна лексика, судження, компаративно-суперлативні конструкції. Процеси узагальнення: універсальні квантифікатори, модальні оператори можливості / необхідності. Процеси викривлення: пресупозиції, комплексна еквівалентність, читання думок.

Тема 12. Роль репрезентативних систем у сугестивній комунікації. Предикати. Синестезія каналів.

Тема 13. Техніки та прийоми НЛП. Якоріння та рефреймінг. Інкогруента поведінка реципієнта.

Плани практичних
ПРАКТИЧНЕ 1-2

1. Функції мови. Пріоритет сугестивної функції мови.
2. Праці Л.М.Мурзіна – фундатора сугестивної лінгвістики.
3. Основні рівні мовної сугестивності.
4. Класифікація сугестивних текстів.

ПРАКТИЧНЕ 3-4

5. Довести необхідність досліджень із сугестивної лінгвістики.
6. Висвітлити проблему екологічності впливу.
7. Основні критерії емпатичного спілкування.
8. Основні ідеї фоносемантики.

ПРАКТИЧНЕ 5-6

9. Комп'ютерні програми «ВААЛ», «Діатон», «Словодел». Основні завдання.
10. Українські класики про силу слова.
11. Статистичні методи визначення текстової сугестивності.
12. Лексико-граматичні засоби сугестії.
13. Загальна характеристика лінгвістичних засобів відвертання свідомості.

Завдання.

1. Пропоновані теми для рефератів та доповідей:
 - а) отець Павло Флоренський про мовний вплив;
 - б) Б.Ф.Поршнев про сугестію та контрсугестію;
 - в) молитви як позитивна сугестія;
 - г) Л.Журавльов – фундатор фоносемантики;
 - г) основні завдання комп'ютерних програми «ВААЛ», «Діатон», «Словодел»;
 - д) О.Котлячков про вплив;
 - е) українські класики про силу слова (І.Огієнко, Ю.Липа, П.Юркевич та ін.);
 - є) праці Й.Містрика;
 - ж) соціальні фактори впливу (Ле Бон);
 - з) магія і чаклунство як першоджерела сугестії.
2. Довести наскрізну сугестивність мовної системи. Проілюструвати прикладами.
3. Навести по 3-5 прикладів сугестивних текстів і сугестивних дискурсів. Обґрунтувати власну позицію.
4. Дібрати приклади патогенних текстів. Довести їх негативну природу. Запропонувати шляхи їх поліпшення.
5. Навести приклади емпатичної комунікації (з власних спостережень). Розкрити сутність її складників та основну ідею.

6. Навести приклади релігійних текстів, виокремити позитивні впливові елементи.
7. Проаналізувати морфологічну специфіку релігійних текстів, замовлянь, реклам, політичного мовлення та ін. (за вибором). Зробити висновок про морфологічні домінанти таких текстів.
8. Навести приклади вербальних засобів сугестії у релігійних текстах (за Н. Мечковською).
9. Прослухати записи сеансів А. Кашпіровського. Виокремити вербальні засоби сугестії.
10. Навести приклади вербальної сугестії у різноманітних сугестивних текстах.

Рекомендована література

1. Загальна

- Карпенко Ю.О. Фонетика і фонологія сучасної української мови. - Одеса, 1996.
- Костомаров М.І. Слов'янська міфологія: Вибрані праці з фольклористики й літературознавства. - К., 1994.
- Леонтьев А.А. Язык. Речь. Речевая деятельность. - М., 1976.
- Огієнко І. Наука про рідномовні обов'язки. - К., 1994.
- Потебня А.А. Мысль и язык // Полное собрание трудов. Мысль и язык. - М., 1999..
- Ткаченко О. Мова і національна ментальність (Спроба сучасного синтезу). - К., 2006.

2. Основна спеціальна

- Бессер-Зигмунд К. Магические слова: Посobie по психологической самозащите. - СПб., 1997.
- Журавлев А.П. Звук и смысл. - М.: Просвещение, 1991.-160 с.
- Коломийцева О.А. Лингвистический аспект психотерапевтического воздействия А.М.Кашпировского // Психотерапевтический и духовный феномен Кашпировского. Материалы 1-й Украинской научно-практической конференции. - К., 1991.
- Ковалевська Т.Ю. Комунікативні аспекти нейролінгвістичного програмування. - Одеса. 2001.
- Лурия А.Р. Язык и сознание. - Ростов-на-Дону, 1998.
- Мистрик Й. Математико-статистические методы в стилистике // Вопросы языкознания. - 1967. - № 3.
- Мурзин Л.Н., Штерн А.С. Текст и его восприятие. - Свердловск, 1991.
- Основы суггестивной лингвистики. Электронный ресурс [http // http: //www.vedium.ru/osl.html](http://www.vedium.ru/osl.html).
- Поршнев Б.Ф. О начале человеческой истории. Проблемы палеопсихологии. - М., 1974.
- Стернин И.А. Введение в речевое воздействие. - Воронеж, 2001.
- Флоренский П.А. У водоразделов мысли // Флоренский П.А. Сочинения. - Т.2. - М., 1990.

- Флоренский П.А. Иконостас. - М., 1995.
- Черепанова И.Ю. Дом колдуньи. Язык творческого бессознательного. – М., 2001.
- Черепанова И.Ю. Заговор народа. Как создать сильный политический текст. – М., 2002.
- Юркевич П.Д. Философские произведения. - М.: Правда, 1990. - 669 с.
- Якобсон Р. Звук и значение // Избранные работы. - М., 1985.

3. Додаткова спеціальна

- Голев Н.Д. Суггестивное функционирование внутренней формы слова в аспекте ее взаимоотношений с языковым сознанием // Языковые единицы в семантическом и лексикографическом аспектах. - Вып.2. - Новосибирск, 1998.
- Иган Дж. Базисная эмпатия как коммуникативный навык // Журнал практической психологии и психоанализа. - 2000. - №1. - // Dokument НТМ. - http://www.new.psychol.ras.ru/ippp_pfr/journal/numbers/99001/papers/05/.
- Карнеги Д. Как завоевывать друзей и оказывать влияние на людей. - Рыбинск, 1997.
- Котлячков А., Горин С. Оружие - слово. Оборона и нападение с помощью... (практическое руководство). - М., 2001.
- Луца Ю. Велетенське завдання. Святе Письмо рідною мовою // Рідна мова, 1939. - Ч.2.
- Лозанов Г.К. Суггестология. – София, 1971.
- Мечковская Н.Б. Социальная лингвистика. - М., 2000.
- Мурзин Л.Н. О динамической лингвистике XX века // Лингвистика на исходе XX века: итоги и перспективы. Тезисы международной конференции. - Т.2. - М., 1995.
- Різників Олекса. Складівниця української мови. – Одеса, 2003.
- Черепанова И.Ю. «Ангельский огонь»: Красные PR России. – М., 2003.
- Черепанова И.Ю. Клич Гамаюн. Научная магия суггестивного влияния языка. – М., 2007.

4. Довідкова

- Ахманова О.С. Словарь лингвистических терминов. - М., 1990.
- Большой психологический словарь / Сост. и общ. ред. Б.Мещеряков, В.Зинченко. – СПб., 2004.
- Єрмоленко С.Я., Бибик С.П., Тодор О.Г. Українська мова. Короткий тлумачний словник лінгвістичних термінів / За ред. С.Я.Єрмоленко. - К., 2001.
- Лингвистический энциклопедический словарь. - М., 1990.

ПРАКТИЧНЕ 7-9

1. НЛП як новітня креативна галузь гуманітарного знання.
2. Основні ідеї та завдання НЛП.

3. Загальна характеристика концептуального підґрунтя НЛП.

4. Роль невербаліки в сугестивній комунікації. Ідеї НЛП.

5. Метапрограми НЛП як маркери ментальності. Аспекти впливу.

ПРАКТИЧНЕ 10-12

6. Поняття про гіпноз.

7. Мілтон-модель НЛП. Загальна характеристика.

8. Універсальні закони моделювання. Мовні маркери.

ПРАКТИЧНЕ 13-15

9. Гіпнотичні патерни.

10. Предикати і їх роль у сугестивній комунікації.

11. Техніка якоріння.

12. Інкогруенна поведінка.

ПРАКТИЧНЕ 16-17

13. Патології сприйняття зовнішнього світу та власного Я.

14. Патології мовлення та патопсихолінгвістика

Завдання.

1. Пропоновані теми для рефератів та доповідей:

а) НЛП в системі гуманітарних наук;

б) НЛП як потужний засіб впливу;

в) метапрограми – підґрунтя психологічного впливу;

г) невербальні аспекти впливу;

г) Е. Голл про специфіку невербаліки;

д) М. Еріксон про гіпнотичне спілкування;

е) Мілтон-модель комунікації;

є) специфіка технік НЛП;

ж) репрезентативні типи особистостей;

з) гіпноз як сугестивний дискурс;

и) реклама як сугестивний дискурс;

і) політичне мовлення як сугестивний дискурс;

ї) сугестивні ознаки промов політиків (політичної реклами).

2. Визначити власний тип мислення через техніку ідентифікації предикатів.

3. Навести приклади предикатної маркованості реклами.

4. Розкрити психолінгвістичну природу техніки якоріння.

5. Навести приклади сугестивних маркерів (за універсальними законами НЛП) у всіх різновидах сугестивних дискурсів. Розкрити сутність складників.

6. Спробуйте визначити стиль мислення (візуальний, аудіальний, кін естетичний) вашого улюбленого письменника / поета через аналіз предикатної маркованості його текстів.

7. Наведіть приклади синестезії каналів у рекламних текстах.
8. Укладіть рекламний (політичний) текст з різною адресністю, використовуючи релевантні лінгвістичні засоби сугестії. Поясніть очікуваний результат.
9. Проаналізуйте мовлення чоловіків, жінок та психічнохворих.

Рекомендована література

1. Загальна

- Бехтерев В.М. Внушение и его роль в общественной жизни. - М., 2001.
- Леонтьев А.А. Язык. Речь. Речевая деятельность. - М., 1976.
- Лурия А.Р. Язык и сознание. - Ростов-на-Дону, 1998.
- Потебня А.А. Мысль и язык // Полное собрание трудов. Мысль и язык. - М., 1999.
- Стернин И.А. Введение в речевое воздействие. – Воронеж, 2001.
- Ткаченко О. Мова і національна ментальність (Спроба сучасного синтезу). – К., 2006.

2. Основна спеціальна

- Бэндлер Р., Гриндер Д. Структура магии. - СПб., 1996.
- Бэндлер Р., Гриндер Д. Трансформэйшин. - Сыктывкар, 1999.
- Бэндлер Р., Гриндер Д. Шаблоны гипнотических техник Милтона Эриксона с точки зрения НЛП. - Симферополь, 1998.
- Горелов И.Н. Невербальные компоненты коммуникации. - М., 1980.
- Ковалевська Т.Ю. Комунікативні аспекти нейролінгвістичного програмування. – Одеса. 2001.
- О'Коннор Дж., Сеймор Дж. Введение в НЛП. - Челябинск, 1997.
- Пиз А. Язык телодвижений. - СПб., 1997.
- Спивак Д.Л. Измененные состояния сознания: психология и лингвистика. – СПб., 2000.

3. Додаткова спеціальна

- Аватар И. Кинесика // Dokument HTML. - <http://www.avatar-world.narod.ru>.
- Альдер Х. НЛП: наука и искусство достижения совершенства. - Минск, 1998.
- Бацевич Ф.С. Тоталітарний політичний дискурс: когнітивно-риторичні та комунікативно-мовні ознаки // Вісник Черкаського університету. Серія «Філологічні науки». - Черкаси, 2001. - Вип.24.
- Дилтс Р. Моделирование с помощью НЛП. - СПб., 2000.
- Дилтс Р. Фокусы языка. Изменение убеждений с помощью НЛП. - СПб., 2000.
- Кандыба В.М. Триста техник глубокого гипноза: В 2 т. – СПб., 2001.
- Коллингвуд Дж. Управление эмоциями с помощью НЛП // Dokument HTML. - <http://www.futra.aic.net.au/~slands/inspiritive>.

- Ковалевська Т.Ю. Впливові домінанти рекламного дискурсу в аспекті нейролінгвістичного програмування // Записки з романо-германської філології. – Вип.20. – Одеса, 2008.
- Ковалевська Т.Ю. Дослідницькі напрями нейролінгвістичного програмування: оглядовий аналіз // Вісник Одеського національного університету. – Т.12. – Вип.3. Філологія: мовознавство, 2007.
- Ковалевська Т.Ю., Бронікова С.А. Основи ефективної комунікації: Навчальний посібник (Порадник управлінцеві на щодень). – Одеса, 2008.
- Крейдлин Г.Е. Движение рук: касание и тактильное взаимодействие в коммуникации людей // Логический анализ языка. Языки динамического мира. - Дубна, 1999.
- Куделин А.С., Геращенко А.В. Гипноз: практическое руководство. – Ростов н/Д., 2003.
- Кутуза Н.В. Різновиди рекламного впливу: Методичні вказівки та завдання. – Одеса, 2007.
- Олдер Г., Хэзер Б. NLP. Полное практическое руководство. - К., 2000.
- Почетцов Г.Г. Имиджелогия. - М., К., 2000.
- Пронников В.А., Ладанов И.Д. Язык мимик и жестов. - М., 1998.
- Цветков Э. Психоника или программируемый человек. - СПб., 1998.
- Черепанова И.Ю. «Ангельский огонь»: Красные PR России. – М., 2003.

4.Довідкова

- Ахманова О.С. Словарь лингвистических терминов .- М., 1990.
- Селіванова О. Сучасна лінгвістика: термінологічна енциклопедія. – Полтава, 2006.

Залікові питання з дисципліни «Нейролінгвістика та патопсихолінгвістика»

- 1.Сугестивна лінгвістика. Мета і завдання курсу.
- 2.Зародження сугестії. Загальна характеристика.
- 3.Функції мови. Пріоритет сугестивної функції мови.
- 4.Впливова функція мови. Психолінгвістичне підґрунтя.
- 5.Впливова функція мови. Нейрофізіологічне підґрунтя.
- 6.Поняття про прагмалінгвістику. Праці Ч.Морріса, Г.Клауса, Г.Винокура.
- 7.Складники впливових ефектів. Загальна характеристика.
- 8.Етичний бік феномену сугестії.
- 9.Психологія впливу. Основні принципи.
- 10.Психологія впливу. Ментальні домінанти сугестії. Метапрограми.
- 11.Психологія впливу. Явище стереотипізації.
- 12.Семіотика впливу. Загальна характеристика.
- 13.Інформаційне структурування як впливова характеристика комунікації.
- 14.Лінгвістика впливу. Основні текстові центри сугестії.
- 15.Фонетичні параметри впливу. Загальна характеристика.
- 16.Фонетичні параметри впливу. Комп'ютерні програми «ВААЛ», «Діатон».

- 17.Лексико-семантичні маркери сугестії. Загальна характеристика.
- 18.Гіпнотичні контексти. Загальна характеристика.
- 19.Гіпнотичні контексти. Праці М.Еріксона. Невербальний аспект.
- 20.Гіпнотичні контексти. Праці М.Еріксона. Вербальний аспект.
- 21.Мілтон-модель мови. Загальна характеристика.
- 22.Використання метамодельних технологій НЛП. Процеси упушення.
- 23.Використання метамодельних технологій НЛП. Процеси генералізації.
- 24.Використання метамодельних технологій НЛП. Процеси викривлення.
- 25.Морфологічна парадигма сугестії. Теорія дієслівної експансії Б.Поршнева.
- 26.Синтаксичні параметри впливу.
- 27.Психотехнології впливу в рекламному дискурсі.
- 28.Психотехнології впливу в політичному мовленні.
- 29.Психотехнології впливу у фідеїстичних контекстах.
- 30.Загальна характеристика НЛП як новітньої гуманітарної парадигми.
- 31.Впливовий аспект НЛП. Підґрунтя сугестії.
- 32.Концептуальна база НЛП. Загальна характеристика.
- 33.Базові методики НЛП. Предикати.
- 34.Базові методики НЛП. Якоріння.

ВАРІАНТ 15

1. Для гіпнотичних контекстів використання предикатів
 - а) є характерним;
 - б) є нехарактерним.
2. Універсальні квантифікатори реалізуються
 - а) на фонетичному рівні;
 - б) на лексико-семантичному рівні;
 - в) на граматичному рівні.
3. У межах НЛП наголошено на
 - а) наявності взаємозв'язку між тілесною та мисленнєвою діяльністю людини;
 - б) відсутності взаємозв'язку між тілесною та мисленнєвою діяльністю людини;
4. Для рекламного мовлення передусім характерні
 - а) номіналізації;
 - б) судження;
 - в) компаратори сенсу.
5. Сугестивна лінгвістика спирається на дослідження
 - а) Р. Барта, В. Беляніна, Є. Доценка;
 - б) В. Алексеєва, С. Богдан, В. Горбатенко;
 - в) В. Андрущенко, І. Домашенко, С. Караванського.
6. Довести агресивність сучасного комунікативного простору.
7. Обґрунтувати пріоритет невербальних та паравербальних характеристик комунікації.
8. Схарактеризувати граматичні параметри впливу.

7. Обґрунтувати необхідність врахування невербальної комунікації.

8. Схарактеризувати фонетичні параметри впливу...

ВАРІАНТ 14

1. Семантика паравербаліки

- а) залежить від ситуативного контексту;
- б) не залежить від ситуативного контексту.

2. Судження реалізуються

- а) на фонетичному рівні мови;
- б) на лексико-семантичному рівні мови;
- в) на граматичному рівні мови.

3. Права півкуля головного мозку людини оброблює

- а) конкретну інформацію;
- б) дифузну інформацію;
- в) всю інформацію, що надходить.

4. Сугестивна лінгвістика спирається на дослідження

- а) О. Журавльова, В. Мурзіна, Г. Клауса;
- б) О. Мельничука, М. Мінського, В. Давидюка;
- в) О. Зарецької, С. Сегеди, А. Семенової.

5. Процеси упуцнення ілюструють

- а) порівняння, модальні оператори та ін.;
- б) порівняння, універсальні квантифікатори та ін.;
- в) порівняння, комплексні еквіваленти та ін.

5. Аналогову (невербальну) поведінку в НЛП вважають
 - а) первинно інформативною;
 - б) вторинно інформативною;
 - в) неінформативною.
6. Довести необхідність врахування національних характеристик аудиторії в сугестивно маркованих дискурсах.
7. Обґрунтувати зв'язок предикатів з нейрофізіологічними характеристиками людини.
8. Схарактеризувати НЛП як комплексну гуманітарну парадигму.

ВАРІАНТ 13

1. Латеральні рухи очей
 - а) можна викликати через відповідно сконструйоване питання;
 - б) можна лише безпосередньо спостерігати.
2. Виокремлення лексико-семантичних параметрів впливу психологічних факторів з дослідженнями
 - а) І. Черепанової, Б. Поршнева, О. Леонтєва та ін.;
 - б) О. Журавльова, В. Шалака, В. Русанівського;
 - в) В. Жайворонка, Н. Мечковської, І. Горелова.
3. Каузативні феномени реалізуються
 - а) на фонетичному рівні мови;
 - б) на лексико-семантичному рівні мови;
 - в) на граматичному рівні мови.
4. Ліва півкуля головного мозку обробляє
 - а) конкретну інформацію;
 - б) дифузну інформацію;
 - в) абстрактну інформацію.

- б) соціоніки та породжувальної семантики;
 - в) породжувальної семантики та трансформацій
4. Лінгвістичними показниками процесів викривлення
- а) неспецифічна лексика, універсальні квантифікатори
 - б) каузативні феномени, комплексна еквівалентність
 - в) пресупозиції, судження та ін.
5. Укладання теорії НЛП зумовлене дослідженнями
- а) Р. Бендлера, Д. Гріндера;
 - б) Ч. Морріса, Р. Карнапа;
 - в) В. Штелінга, Р. Ділтса.
6. Довести необхідність врахування психологічних характеристик аудиторії в сугестивно маркованих контекстах.
7. Обґрунтувати функціональність використання когнітивних ресурсів мислення в гіпнотичних контекстах.

ВАРІАНТ 12

1. Від особливостей значеннєвих характеристик залежить
- а) 55% відсотків комунікативної інформативності
 - б) 38% відсотків комунікативної інформативності
 - в) 7% відсотків комунікативної інформативності.
2. До неспецифічної лексики належать слова
- а) з конкретною семантикою;
 - б) з дифузною семантикою;
 - в) асемантичні слова.
3. Виокремлення фонетичних параметрів впливу пов'язані з дослідженнями
- а) О. Журавльова, В. Шалака, В. Белянїна;
 - б) В. Налимова, Р. Зіндера, В. Німчука;
 - в) В. Сатір, П. Екмана, М. Мер, Д. Селінгера.

- б) визначають фізіологічні характеристики людини.
2. До сугестивних факторів комунікації належать
- а) психологічні, лінгвістичні та екстралінгвальні;
 - б) лінгвістичні, нейрофізіологічні та гаптичні;
 - в) психологічні, екстралінгвальні та нейрофізіологічні.
3. Процеси викривлення реалізуються через використання
- а) компараторів сенсу, суджень та ін.;
 - б) комплексної еквівалентності, каузативних феноменів та
 - в) модальних операторів, універсальних квантифікаторів та
4. Лінгвістичним підґрунтям НЛП є праці
- а) Г. Клауса та Р. Ділтса;
 - б) К. Юнга та Х. Алдера;
 - в) Н. Хомського та А. Коржибського.
5. Номіналізації найчастіше реалізуються
- а) у вигляді віддієслівних субстантивів;
 - б) у вигляді відсубстантивних дієслів;
 - в) у вигляді відприкметникових дієслів.
6. Довести актуальність положень трансформаційної граматики для НЛП.
7. Обґрунтувати функціональність використання лексики з дієзною семантикою в маніпулятивних дискурсах
8. Схарактеризувати етапи зароження сугестії.

ВАРІАНТ 11

1. Поняття впливу
- а) пов'язують з явищем маніпулювання;
 - б) не пов'язують з явищем маніпулювання.
2. Перехрещені на грудях руки у вашого співрозмовника засвідчують
- а) його позитивне ставлення до вас;
 - б) його негативне ставлення до вас;
 - в) його нейтральне ставлення до вас.

8. Схарактеризувати нейролінгвістичну специфіку мовних дискурсів.

ВАРІАНТ 9

1. Переривання патерна
 - а) належить до гіпнотичних технік;
 - б) не належить до гіпнотичних технік.
2. Від особливостей голосових (тембрових, інтонаційних) характеристик залежить
 - а) 55% відсотків комунікативної інформативності;
 - б) 38% відсотків комунікативної інформативності;
 - в) 7% відсотків комунікативної інформативності.
3. Особливості української ментальності досліджував
 - а) С. Мадаріага, К. Юнг, З. Фройд;
 - б) М. Костомаров, Д. Чижевський, М. Грушевський;
 - в) В. Шалак, В. Петров, І. Гальперін.
4. Процеси узагальнення на лінгвістичному рівні ілюструються
 - а) неспецифічна лексика та номіналізація;
 - б) модальні оператори та універсальні квантифікатори;
 - в) комплексна еквівалентність та пресупозиція.
5. Предикатні характеристики реалізуються
 - а) на фонетичному рівні мови;
 - б) на лексико-семантичному рівні мови;
 - в) на словотвірному рівні мови.
6. Довести, що обізнаність з особливостями національного мовлення сприяє поліпшенню комунікації.
7. Обґрунтувати специфіку мовного втілення субмодальних характеристик.
8. Схарактеризувати специфіку мовного втілення субмодальних характеристик.

6. Довести, що впливові характеристики визначаються кожною природою.

7. Обґрунтувати актуальність мімічних характеристик у комунікації, спираючись на фразеологічні словники української мови.

8. Довести функціональність методик спелінга.

ВАРІАНТ 8

1. Основи емпатичної взаємодії

- а) досліджують у НЛП;
- б) не досліджують у НЛП.

2. Поняття актуального обсягу запам'ятовування належить

- а) Г. Клаусу;
- б) Д. Міллеру;
- в) М. Еріксону.

3. Від особливостей невербальних характеристик залежить

- а) 55% відсотків комунікативної інформативності;
- б) 38% відсотків комунікативної інформативності;
- в) 7% відсотків комунікативної інформативності.

4. Комплексна еквівалентність ілюструє

- а) процеси упущення;
- б) процеси узагальнення;
- в) процеси викривлення.

5. Досягнення рапорту починається

- а) з налаштування щодо темброво-інтонаційних особливостей мовника;
- б) з налаштування щодо паравербальних особливостей мовника;

4. Мілтон-модель мови
 - а) є зворотною щодо метамоделі мови;
 - б) повторює положення метамоделі мови;
 - в) не відповідає положенням метамоделі мови.
5. Компаратори сенсу ілюструють
 - а) процеси викривлення;
 - б) процеси узагальнення;
 - в) процеси упущення.
6. Довести актуальність нейролінгвістичних аспектів
7. Обґрунтувати комунікативні особливості репресивних систем.
8. Схарактеризувати методику якоріння.

ВАРІАНТ 7

1. Структурування інформаційних потоків
 - а) впливає на особливості їх сприйняття;
 - б) не впливає на особливості їх сприйняття.
2. Явище полісиндетону
 - а) належить до фонетичних параметрів впливу;
 - б) належить до лексико-семантичних параметрів впливу;
 - в) належить до синтаксичних параметрів впливу.
3. Судження як елементи метамоделі мови ілюструють
 - а) процеси узагальнення;
 - б) процеси упущення;
 - в) процеси викривлення.
4. Психологічні аспекти впливу досліджено

- б) процеси упушення;
 - в) процеси генералізації.
3. Найвпливовішими елементами мови Б. Ф. Поршнев
- а) іменники;
 - б) прикметники;
 - в) дієслова;
 - г) вигуки.
4. Комунікативний вплив передбачає
- а) врахування психолінгвістичних характеристик а
 - б) врахування психолінгвістичних та нейрофізіологічних характеристик аудиторії
 - в) врахування нейрофізіологічних характеристик а
5. Особливості невербального спілкування досліджував
- а) Е. Голл, А. Піз, Х. Касарес;
 - б) А. Піз, Д. Морріс, І. Айбл-Айбесфельдт;
 - в) І. Аватар, Г. Калеро, Г. Клаус.
6. Довести, що використання впливових особливостей передбачає дотримання етичних норм спілкування.
7. Пояснити пріоритет інформативності аналогової комунікаторів.
8. Схарактеризувати явище значенневого рефреймінгу

ВАРІАНТ 6

1. Неспецифічні дієслова
- а) є абсолютивними;
 - б) є неабсолютивними.

2. НЛП виникло
- а) у 20-ті роки ХХ

- б) процеси упущення;
- в) процеси генералізації.

3. Найвпливовішими елементами мови Б. Ф. Поршнев вважає

- а) іменники;
- б) прикметники;
- в) дієслова;
- г) вигуки.

4. Комунікативний вплив передбачає

- а) врахування психолінгвістичних характеристик аудиторії;
- б) врахування психолінгвістичних та нейрофізіологічних характеристик аудиторії;
- в) врахування нейрофізіологічних характеристик аудиторії.

5. Особливості невербального спілкування досліджували

- а) Е. Голл, А. Піз, Х. Касарес;
- б) А. Піз, Д. Морріс, І. Айбл-Айбесфельдт;
- в) І. Аватар, Г. Калеро, Г. Клаус.

6. Довести, що використання впливових особливостей мови передбачає дотримання етичних норм спілкування.

7. Пояснити пріоритет інформативності аналогової поведінки комунікаторів.

8. Схарактеризувати явище значеннєвого рефреймінгу.

ВАРІАНТ 6

1. Неспецифічні дієслова

- а) є абсолютивними;
- б) є неабсолютивними.

2. НЛП виникло

ВАРІАНТ 4

1. Лінгвістичним підґрунтям НЛП є
 - а) положення трансформаційної граматики
 - б) положення породжувальної семантики;
 - в) положення трансформаційної граматики та породжувальної семантики.
2. Темброве та інтонаційне забарвлення мовлення
 - а) належить до вербальних характеристик комунікації
 - б) належить до невербальних характеристик комунікації
3. “Читання думок” реалізується
 - а) у процесах генералізації;
 - б) у процесах викривлення;
 - в) у процесах упущення.
4. Гіпнотичні характеристики комунікації досліджував
 - а) В. Сатір;
 - б) Ф. Перлз;
 - в) М. Еріксон.
5. Мовним центром сугестії вважають
 - а) фонетичний рівень;
 - б) лексико-семантичний рівень;
 - в) граматичний рівень.
6. Довести, що ономастичні елементи мови є актуальними елементами реклами.
7. Пояснити пріоритет мімічних характеристик у галузі невербальної комунікації.
8. Схарактеризувати особливості контекстуального референційного значення слів.

ВАРІАНТ 5

5. Для сугестивно маркованих текстів
 - а) є характерним використання заперечних часток;
 - б) використання заперечних часток не є характерним.
6. Довести, що політичне мовлення є сугестивно маркованим.
7. Пояснити специфіку проксеміки як науки.
8. Схарактеризувати особливості технік субмодальнісного мовлення.

ВАРІАНТ 3

1. Поняття метапрограм
 - а) співвідносне з феноменом ментальності;
 - б) не співвідносне з феноменом ментальності.
2. Пресупозиції в межах НЛП характерні
 - а) для процесів генералізації;
 - б) для процесів упуцнення;
 - в) для процесів викривлення.
3. Комп'ютерна програма "ВААЛ" характеризує особливості
 - а) лексичного шару мови;
 - б) фонетичного шару мови;
 - в) морфологічного шару мови.
4. Фундаторами НЛП вважають
 - а) Р. Бендлера та Д. Гріндера;
 - б) Д. Ігана та М. Аткинсон;
 - в) В. Берна та Р. Чалдіні.
5. Сугестивні ефекти пов'язані
 - а) лише з фонетичними характеристиками мовлення;
 - б) з фонетичними та лексичними характеристиками мовлення.

3. Досягнення рапорту починається
 - а) з невербального налаштування;
 - б) з вербального налаштування.
4. Лінгвістичні експлікатори метамоделі в НЛП співвіднос
 - а) з процесами упушення та узагальнення;
 - б) з процесами упушення та викривлення;
 - в) з процесами упушення, викривлення та узагальнення
5. Мовні характеристики процесів узагальнення співвіднос
 - а) з номіналізаціями й судженнями;
 - б) з модальними операторами й комплексною еквівалент
 - в) з модальними операторами й універсальними квант
торами.
6. Довести, що рекламний дискурс є сугестивно маркованим
7. Пояснити специфіку латеральних рухів очей.
8. Обґрунтувати актуальність предикатних характеристик мов

ВАРІАНТ 2

1. Неспецифічна лексика ілюструє
 - а) процеси упушення;
 - б) процеси узагальнення;
 - в) процеси викривлення.
2. Теорія дієслівної експансії належить
 - а) Б. Ф. Поршнєву;
 - б) О. О. Потебні;
 - в) В. В. Русанівському.
3. Фундатором сугестивної лінгвістики вважають
 - а) І. Ю. Черепанову;
 - б) Л. М. Мурзіна;
 - в) Р. Ділтса.

3. Досягнення рапорту починається
 - а) з невербального налаштування;
 - б) з вербального налаштування.
4. Лінгвістичні експлікатори метамоделі в НЛП співвідносять
 - а) з процесами упушення та узагальнення;
 - б) з процесами упушення та викривлення;
 - в) з процесами упушення, викривлення та узагальнення.
5. Мовні характеристики процесів узагальнення співвідносять
 - а) з номіналізаціями й судженнями;
 - б) з модальними операторами й комплексною еквівалентністю;
 - в) з модальними операторами й універсальними кванторами.
6. Довести, що рекламний дискурс є сугестивно маркованим.
7. Пояснити специфіку латеральних рухів очей.
8. Обгрунтувати актуальність предикатних характеристик мови.

ВАРІАНТ 2

1. Неспецифічна лексика ілюструє
 - а) процеси упушення;
 - б) процеси узагальнення;
 - в) процеси викривлення.
2. Теорія дієслівної експансії належить
 - а) Б. Ф. Поршнєву;
 - б) О. О. Потебні;
 - в) В. В. Русанівському.
3. Фундатором сугестивної лінгвістики вважають
 - а) І. Ю. Черепанову;
 - б) П. М. М.

містить 8 позицій, 5 з яких укладені у вигляді власне тестових завдань, решта — вимагає розгорнутих обґрунтувань, що уможлиблює відповідний контроль за вміннями студентів диференціювати та інтегрувати різноманітні аспекти набутих знань, орієнтуватися в можливостях їх практичного використання та специфіці теоретичних узагальнень. До того ж, запропоновані завдання мають на меті не лише фіксацію орієнтування студентів в окремих розділах зазначених дисциплін, а й скеровані на виявлення рівня комплексного усвідомлення концептуальних комплексних положень цих галузей знання. Також відзначимо, що виконання цих завдань вимагає від студентів творчого підходу, уміння узагальнювати та правильно інтерпретувати набуті знання.

Завдання, що входять до складу запропонованих тестів, відповідають програмним вимогам і узгоджені з матеріалами курсів “Основи нейролінгвістичного програмування” та “Сугестивна лінгвістика”. До завдань входять теоретичні й практичні питання, проте перевагу надано необхідності розв’язання практичних питань, що перебуває у відповідності до специфіки відділення прикладної лінгвістики, орієнтованого насамперед на навчання студентів умінь і навичок практичного використання лінгвістичних знань.

Після тестових завдань подано вичерпний список літератури (загальної, основної спеціальної, додаткової спеціальної та довідкової) з названих дисциплін, користування яким допоможе студентам не лише правильно виконати тестові завдання, а й самостійно поглибити свої знання з основ нейролінгвістичного програмування та сугестивної лінгвістики.

ВАРІАНТ 1

1. У межах нейролінгвістичного програмування вивчають
 - а) лінгвістичний аспект комунікації;
 - б) комплексні характеристики комунікації.
2. Переважна більшість дослідників вважає, що провідною функцією мовлення є
 - а) інформація

ВСТУПНЕ СЛОВО

Навчальні дисципліни “Основи нейролінгвістичного програмування” та “Сугестивна лінгвістика” викладаються на філологічному факультеті студентам третього курсу стаціонару та четвертого курсу заочної форми навчання спеціальності “прикладна лінгвістика”. Зазначені курси є тісно пов’язаними між собою, оскільки мають спільні цілі, скеровані насамперед на всебічне ознайомлення студентів з особливостями, природою, структурою й закономірностями комунікативної поведінки, з’ясування комплексного характеру сугестогенних факторів вербально-невербального спілкування, усвідомлення гетерогенної природи загальної комунікативної взаємодії. Також курси мають на меті формування у студентів умінь і навичок гармонійної, емпатичної комунікації, розуміння глибинних нейрофізіологічних та психолінгвістичних основ актуальних комунікативних домінант. Теоретичні аспекти курсів становитимуть підґрунтя для поліпшення загальної комунікативної адекватності й майстерності студентів, бо орієнтуються на систематизацію досягнень креативних сучасних напрямів комунікативної лінгвістики та вміння багатопрофільного аналізу різноманітних комунікативних ситуацій, що створюватиме надійне наукове підґрунтя для підвищення наукової й комунікативної обізнаності студентів, а також для використання набутих знань у побутовій та професійній практиці, що увиразнює прикладний характер дисципліни.

Комплексний характер зазначених курсів, їх креативність і новизна, обсяг і глибина аналізованих протягом курсу проблем, а також замала кількість навчальних годин ускладнюють процеси контролю за рівнем засвоєння студентами відповідного кола знань, що і спонукало до укладання пропонованих тестових завдань, які стисло відбивають основну концептуальну проблематику зазначеного курсу і допоможуть студентам під час самоконтролю та підготовки до практичних занять і складання заліку та іспиту з відповідних дисциплін.

Автор:

доктор філологічних наук, професор *Т. Ю. Ковалевська*

Рецензент:

доктор філологічних наук, професор *О. І. Бондар*

Рекомендовано до друку вченою радою філологічно
Одеського національного університету ім. І. І. Мечник
Протокол № 11 від 25.06.2004 р.

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Одеський національний університет ім. І. І. Мечникова
Філологічний факультет
Кафедра української мови

Т. Ю. КОВАЛЕВСЬКА

ТЕСТОВІ ЗАВДАННЯ
З ОСНОВ
нейролінгвістичного програмування
та сугестивної лінгвістики

Для студентів
спеціальності “Прикладна лінгвістика”

Засоби діагностики успішності навчання – виконання комплексних рівневих контрольних робіт, перевірка якості індивідуальної та самостійної роботи, поточне тестування та оцінювання на практичних заняттях, фронтальне опитування, індивідуальне опитування.

12. Розподіл балів, які отримують студенти

Види і форми оцінювання				Сума балів
Практ зан.	Сам. роб.	ІНДЗ	КР1, КР 2, КР 3, КР 4	
17*10 б.=170	210 б.	60 б.	По 40 балів – усього 160 балів	600
Всього:				600

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Оцінка ECTS	Сума балів	За національною шкалою	
		Екзамен	Залік
A	90-100	5 (відмінно)	5 відм./зараховано
B	80-89	4 (добре)	4 добре/зараховано
C	65-79		4 добре/зараховано
D	55-64	3 (задовільно)	3 задов./зараховано
E	50-54		3 задов./зараховано
FX	35-49	2 (незадовільно)	Не зараховано

14. Рекомендована література

Базова

7. Бехтерев В.М. Внушение и его роль в общественной жизни. - М., 2001.

8. Леонтьев А.А. Язык. Речь. Речевая деятельность.- М.,1976.
9. Лурия А.Р. Язык и сознание. - Ростов-на-Дону, 1998.
10. Потебня А.А. Мысль и язык // Полное собрание трудов. Мысль и язык. - М., 1999.
11. Стернин И.А. Введение в речевое воздействие. – Воронеж, 2001.
12. Ткаченко О. Мова і національна ментальність (Спроба сучасного синтезу). – К., 2006.

Основна спеціальна

9. Бэндлер Р., Гриндер Д. Структура магии. - СПб., 1996.
10. Бэндлер Р., Гриндер Д. Трансформэйшн. - Сыктывкар, 1999.
11. Бэндлер Р., Гриндер Д. Шаблоны гипнотических техник Милтона Эриксона с точки зрения НЛП. - Симферополь, 1998.
12. Горелов И.Н. Невербальные компоненты коммуникации. - М., 1980.
13. Ковалевська Т.Ю. Комунікативні аспекти нейролінгвістичного програмування. – Одеса. 2001.
14. О'Коннор Дж., Сеймор Дж. Введение в НЛП. - Челябинск, 1997.
15. Пиз А. Язык телодвижений. - СПб., 1997.
16. Спивак Д.Л. Измененные состояния сознания: психология и лингвистика. – СПб., 2000.

Додаткова спеціальна

19. Аватар И. Кинесика // Dokument HTML. - [http:// www.avatar-world.narod.ru](http://www.avatar-world.narod.ru).
20. Альдер Х. НЛП: наука и искусство достижения совершенства. - Минск, 1998.
21. Бацевич Ф.С. Тоталітарний політичний дискурс: когнітивно-риторичні та комунікативно-мовні ознаки // Вісник Черкаського університету. Серія «Філологічні науки». - Черкаси, 2001. - Вип.24.
22. Дилтс Р. Моделирование с помощью НЛП. - СПб., 2000.
23. Дилтс Р. Фокусы языка. Изменение убеждений с помощью НЛП. - СПб., 2000.
24. Кандыба В.М. Триста техник глубокого гипноза: В 2 т. – СПб., 2001.

25. Коллингвуд Дж. Управление эмоциями с помощью НЛП // Dokument НТМ. -<http://www.futra.aic.net.au/~slands/inspiritive>.
26. Ковалевська Т.Ю. Впливові домінанти рекламного дискурсу в аспекті нейролінгвістичного програмування // Записки з романо-германської філології. – Вип.20. – Одеса, 2008.
27. Ковалевська Т.Ю. Дослідницькі напрями нейролінгвістичного програмування: оглядовий аналіз // Вісник Одеського національного університету. – Т.12. – Вип.3. Філологія: мовознавство, 2007.
28. Ковалевська Т.Ю., Бронікова С.А. Основи ефективної комунікації: Навчальний посібник (Порадник управлінцеві на щодень). – Одеса, 2008.
29. Крейдлин Г.Е. Движение рук: касание и тактильное взаимодействие в коммуникации людей // Логический анализ языка. Языки динамического мира. - Дубна, 1999.
30. Куделин А.С., Геращенко А.В. Гипноз: практическое руководство. – Ростов н/Д., 2003.
31. Кутуза Н.В. Різновиди рекламного впливу: Методичні вказівки та завдання. – Одеса, 2007.
32. Олдер Г., Хэзер Б. NLP. Полное практическое руководство. - К., 2000.
33. Почепцов Г.Г. Имиджелогия. - М., К., 2000.
34. Пронников В.А., Ладанов И.Д. Язык мимик и жестов. - М., 1998.
35. Цветков Э. Психоника или программируемый человек. - СПб.,1998.
36. Черепанова И.Ю. «Ангельский огонь»: Красные PR России. – М., 2003.

Довідкова

3. Ахманова О.С. Словарь лингвистических терминов .- М., 1990.
4. Селіванова О. Сучасна лінгвістика: термінологічна енциклопедія. – Полтава, 2006.

Монографія

- 17.Ковалевська Т.Ю. Комунікативні аспекти нейролінгвістичного програмування. – Одеса. 2001.